Published and distributed under permit (No. 781), authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

РІК ЗАЛОЖЕНИЯ 1893
„СВОБОДА" "LIBERTY"
виходить три рази на тиждень вівторок, четвер і суботу
Видає „УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ" 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA" ("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week Tuesday, Thursday and Saturday, by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium. Rates furnished on application.

ОКРЕМЕ ЧИСЛО 4 ЦЕНТИ Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association. SINGLE COPY 4 CTS.

РІК XXVIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ЧЕТВЕР, 6-го МАЯ 1920. ЧИСЛО 55. VOL. XXVIII. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, MAY 6, 1920. No. 55.

УКРАЇНСЬКІ ВІСТИ.

ПОЛЬСЬКІ ГАЗЕТИ ДОНОСЯТЬ ПРО ЗДОБУТТЄ КИЇВА.

З Лондону заперечують вістку і також польський урядовий звіт мовчить про се.

ВАРШАВА, 3. мая. — Польські війска здобули вчера Київ, як се подають спеціяльні видання тутешніх газет нині. Часописи кажуть, що генерал Пілсудскі, головний командант польських армій, впровадив війска до міста.

ЛОНДОН, 4. мая. — Донесенне варшавських газет про здобуттє Київа Поляками є безпіставне, каже телеграма з Варшави до тутешнього дневника „Таймс-а".

ВАРШАВА, 3. мая. — В останньому комунікаті міністерства війни нема найменьшої згадки про здобуттє Київа.

Натомісць комунікат доносить про здобуттє Фастова, около 70 кільометрів на полудневий захід від Київа, на зелізничому шляху.

Польські війска наступають на Київ з трьох сторін.

Винницю і Жмеринку польські і українські війска відбили по трьох днях завзятого бою. Большевиків прогнано за ріку Бог. Ані Винниця ані Жмеринка не потерпіли дуже, бо бої відбувались поза містами.

Проти наступаючих польських і українських військ большевики вислали хінських жовнірів.

Польський комунікат говорить: „Битви відбуваються найзавзятійше на полудневий захід від Київа і в околицях ріки Бога".

Стріл із зорудженого поїзду убив князя Станіслава Радзівіла, особистого адютанта генерала Пілсудского, котрий боронив місцевість Малень перед большевицьким контр-атаком.

Большевики признаються до невдачі.

ЛОНДОН, 30. квітня. — До утрати Житоміра, около 150 кільометрів на полудневий захід від Київа, признаються большевики в урядовій заяві, яка щойно наспіла з Москви. Телеграма також згадує про польську небезпеку для Київа.

Українські і польські війска окупували місточко Малень, при зелізничому шляху, около 110 кільометрів на північний захід від Київа. Наступ продовжаєсь.

Большевики з поспіхом забирають пяту і осьму дивізію з Кавказу, щоб скріпити XII. армію, яка має свою головну кватиру в Київі. В акції, яка спричинила здобуттє села Козятина, на полудневий захід від Житоміра, атакуюча кавалерія половила 2.000 бранців, 10 гармат, один тенк і прапори 58 большевицької дивізії.

В наступі на большевиків беруть участь познанські війска, що підчас світової війни боролись в німецькій армії.

ЛОНДОН, 30. квітня. — В іскровому комунікаті про польську офензиву, висланому до польських газет пресовим бюром савєтського закордонного міністерства, говориться, що большевики ще не побиті і не змінили своїх мирових намірів.

„З огляду на факт, що російське савєтське правительство не могло згодитись щодо пропонованої стріни мирової конференції в Борисові, — каже комунікат — савєтське правительство охоче стріне польських делегатів у Городно або Білостоку, недалеко Варшави, коли Поляки згодяться і означать день стрічи".

Большевицький звіт.

ЛОНДОН, 3. мая. — Урядовий звіт савєтського правительства, виданий в неділю, говорить: „В околиці Київа наші війска боряться завзято над рікою Ірпень і в околиці Фастова. На Подільо положенне не змінилось".

ВАРШАВА ДОНОСИТЬ ПРО ДАЛЬШІ ПОБІДИ ПОЛЯКІВ НА УКРАЇНІ.

Деякі галицькі полки перейшли на сторону Петлюри, котрий проводить армією.

ВАРШАВА, 30. квітня. — Українські війска під проводом Петлюри кооперують з Поляками.

Деякі галицькі полки перейшли на сторону Петлюри, з чого треба вносити, що на большевицькій території вибухло зорганізоване повстанне Українців.

ВАРШАВА, 3. мая. — Урядова заява говорить, що 12.000 українських жовнірів, котрі боролись під большевицькими прапорами, піддалися.

ВАРШАВА, 4. мая. — Поляки постепенно зближаються до Київа, не зважаючи на спротив большевицької інфантерії і артилерії. Звідомлення подають, що в деяких точках Поляки зближились до Київа на віддаль 35 до 45 кільометрів.

Подають, що оборонці Київа є дуже здеморалізовані, однак большевицького фронту бережуть хінські війска, яким наказано стріляти в кождого, хто мавби намір здезертирувати з фронту.

Большевики укріпились на узгірях півколесом, на західних берегах Дніпра. Битва о посіданне Київа тягнеться день і ніч. Обі сторони уживають артилерії, однак атакуюча сторона не бомбардувала Київа.

З північи Поляки наступають на Київ здовж Припеті, маючи до розпорядимости кілька моніторів, забраних у Чорнобилі від большевиків.

Ріжні вісти надходять про оборону Київа. Одні подають, що Лев Троцький наказав зміщити генерала Мезецкого, головного команданта 12 армії, на місце котрого назначив генерала Звездова. Инші вісти передають знова, що генерал Мезецкий приготовлюєсь до оборони Київа, а в самому місті панує замішанне і хаос.

Польща признала независимість України.

ВАШІНҐТОН, 1. мая. — Телеграми, одержані в суботу в польському посольстві, повідомляють, що Польща признала независимість України з правительством Директорії Петлюри.

ГЕЛЬЗІНҐФОРС, 2. мая. — Між представниками Польщі й України прийшло до заключення договору. Польща зобовязалась признати независимість України і дати українському правительству оружну поміч проти большевиків. Українці згодились на територіяльні концесії для Поляків, віддаючи Польщі Східну Галичину, Холмщину, Підляшє і три повіти західньої Волині. Крім того правительство України згодилось дати Полякам два місця в українському кабінеті, одно для польських справ, друге без портфеля.

Договір признає також Польщі право користуватись Одесою.

З боротьби на Україні Франція сподіваєсь великих користий для себе.

ПАРИЖ, 2. мая. — Властиво метою польської офензиви на Україні є Одеса, найважнійша пристань бувшої російської імперії. Поляки не уважають за відповідне здобувати її для себе. Польську політику на Україні попирає Франція, що є фінансово вичерпана, мимо того сипле грішми і амуніцією для помочи Полякам.

Найважнійшою причиною французької немочи, є те, що вона мусить більше імпортувати, ніж експортувати, а найбільшим імпортом є пшениця. Пшеницю вона мусить спроваджувати з инших держав, в котрих виміна вартість французької монети стоїть дуже низько. Коли Одесу займуть приятелі Франції, великі засоби України, европейського шпихліра, будуть надаватися на експорт до Франції. Тоді Франція замісць платити долярами, буде платити в инших грошах, що мають далеко меньшу вартість, ніж французькі.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

ПО СІЧОВОМУ ЗІЗДІ; ПЕРЕНЕСЕНО ОСІДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ДО ШІКАҐО.

Вибрано новий уряд; напрям і плятформа Січий мають бути ті, що доси.

ПІТСБУРҐ, 3. мая. — Нині о 3-тій годині пополудни покінчились 3-дневні наради делегатів Надзвичайного Січового Зізду. Результатом нарад треба уважати перенесенне осідку Січової Організації з Ню Йорку до Шікаґо, вибір нового уряду і відбиттє замаху кількох бувших урядників змінити національний напрям організації на радикальний і безпартійну плятформу на партійну.

Між делегатами Зізду виразно зазначились два розбіжні погляди на дальше становище Січової Організації в народньому життю іміґрації. Однакож признати треба, що над справами дискутовано серіозно, що свідчить про се хочби такий факт, що в дискусії над питанням зміни напряму і плятформи організації поріжнились делегати навіть добрі особисті приятелі.

Також над питанням осідку організації було много дискусій, однак тут можна було заздалегідь предсказати, що осідок буде в Шікаґо, а се з огляду на обставину, що задля свого осідку в Ню Йорку організація дуже потерпіла морально.

Наради почались в суботу, 1-го мая, о 10-тій годині рано. Всіх присутних, що мали право голосу, було 33. Другого дня відібрано право голосу двом делегатам з Шікаґо, Іванови Мегасови і Теодорови Бойчукови, що заступали Січ ім. Максима Залізняка. Проти згаданих двох прочі шікаґовські делегати внесли зажаленне до комісії скарг, вказуючи се, що вони все виступали ворожо проти Січової Організації; розбили в Шікаґо віче, на якому малося збирати жертви на січовий агітаційний фонд, розбили дві Січи (Борнсайд і Бріджпорт) та подалися до того, що 22 відділ Січової Организації, Січ ім. М. Залізняка, виступив з организації. Мировий суд — Караух, з Нюарку; Коцюк, з Філядельфії; Величко, з Ню Йорку; Кінаш, з Линдори; і Подола з Пітсбурґа — узнав їх винними, і на тій основі Зізд відібрав їм право голосу.

Першого дня нарад були звіти давнішої старшини і дискусія над звітами. Незвичайно остро критиковано поступованне отамана Івана Бойка, котрому закидано, що він хотів бути не отаманом, але диктатором в Січовій Організації. Через се диктаторство між головною старшиною вирвуло було остре непорозуміннє, що було її причиною скликання надзвичайного зізду. Отаман думав, що се лише його вибрав зізд, а прочі урядники є вповні зависимі від нього, хоч і їх також вибрав зізд. Він тому старався поводитись з кождим, як йому захотілось, і з того повстала хрія, яку треба було залагодити аж на надзвичайному зізді, бо прочі урядники ігнорували диктаторство Бойка.

Другого дня нарад прийшла на чергу справа зміни напряму і плятформи Січової Організації. Статут організації говорить, що членом може бути кождий Українець і Українка без ріжниці партійних і релігійних переконань та що організація є безпартійна і національна. Ті точки Бойко і рекордовий секретар Петро Задорецький схотіли змінити в той спосіб, щоб Січова Организація приняла плятформу радикальну (Бойко проектував соціялістичну) і щоби в основу приняти політику. Сьому спротивилось значне число делегатів, котрі однак після пробного голосування були в меньшости (17: 8). Однак по довгій дискусії, в якій з одної сторони забирали слово Бойко, Задорецький і инші, а з другої др. Степан Гриневецький, Моранець, Коцюк і инші — ухвалено 17 голосами проти 14, що плятформа і напрям организації остає, як бували — плятформа національна, напрям поступовий безпартійний.

Опісля більшістю голосів поставлено перенести осідок организації з Ню Йорку до Шікаґо. За перенесенням осідку до Шікаґо промовляв Величко і инші, проти перенесення Бойко і инші. Формально запроектував Шікаґо Лука Стахурський, з Джерзи Сіти. Голоси розпались в такому порядку: Ню Йорк 9, Шікаґо 16, Філядельфія 3.

Опісля приступлено до вибору старшини, із застереженням, що пять членів екзекутиви мають мешкати в Шікаґо або околиці.

Вибір слідує:

Отаман, Павло Новодворський (Шікаґо);

Кошовий, Михайло Коцюк (Філядельфія);

Осаул, Андрій Барбер (Клівленд);

Обозний, Петро Дідик (Шікаґо);

Скарбник, Микола Морапець (Шікаґо);

Секретар фінансовий, Микола Пашко (Шікаґо);

Секретар рекордовий, Стефан Мусійчук (Шікаґо);

Хорунжі: Петро Чоп (Дітройт) і Лабай (??);

Контрольори: Іван Клим (Клівленд), Лука Стахурський (Джерзи Сіти) й Володимир Венгринович (із Бріджпорт, Конн.).

Змінено кілька точок статута і переголосовано проект щоб слідуючий зізд відбувся за два роки у Клівленд. За Клівлендом впало 13 голосів, Філядельфія 8 голосів, Пітсбурґ 4 голоси.

Вислано привітну телеграму українській місії у Вашінґтоні і протест проти наїзду чужинців на Україну — до правительства і парляменту Злучених Держав.

Память полягших у боротьбі за українську независимість вшановано повстанням з місць.

ВІЛСОН ПОНОВНО ПРЕДЛОЖИТЬ МИРОВИЙ ДОГОВІР СЕНАТОВИ.

Рівночасно подав до відома, що заветує резолюцію Накса о окремий мир.

ВАШІНҐТОН, 4. мая. — Міністер закордонних справ Колби поінформував демократичних провідників сенату, що президент Вілсон предложить поновно версальський мировий договір сенатови і що заветує резолюцію сенатора Накса, котра накликує Злучені Держави до заключення окремого мира з Німеччиною і Австрією, незалежно від прочих членів антанти.

Міністер Колби, як представник президента, конферував довго з сенаторами і відтак урядово заявив, що версальський договір буде предложений сенатови ще заки зберуться обі політичні партії на свої конвенції.

Нині розкинено по Вашінґтоні летючки з відбиткою статті сенатора Лоджа, котрий в грудневому виданню журнала „Форум", з 1918 року, писав і твердив, що Злучені Держави не можуть заключити з ворогами мира на основі передвоєнного стану і також не можуть заключити окремого мира, бо се нанісло їм нечесть перед цілим світом.

Мехиканські генерали зажадали уступлення Каранци.

ВАШІНҐТОН, 4. мая. — Вісти з неурядових жерел доносять, що група визначних мехиканських генералів зібралась на спільні наради і зажадала в ультіматі, щоби президент Каранца уступив із свого уряду найдальше 15. мая 1920 року.

Уступлення президента Каранци домагаються тому, щоби запобігти кровавій і довгій революції, яка знова появилась на мехиканському горизонті.

НАКО, Сонора, 4. мая. — Провідники революційного руху зібрались тут нині і заіменували кабінет для провізоричного правительства. Ґубернатора Адольфа Ґуерту, із Сонори, вибрано тимчасовим президентом, аж доки сей уряд не перейме инший.

Прогібіція збільшила пиянство.

НЮ ЙОРК, 5. мая. — „Адамс Стріт Корт" в Брукліні зладив цікаву статистику, яка наглядно доказує, що прогібіція причинилась до поширення пиянства у Злучених Державах.

Статистика сього суду подає, що в цвітні 1920, в часі прогібіції, поліція арештувала за пиянство мущин 49, женщин 8; разом 57.

В цвітні 1919, коли не було прогібіції, арештувано мущин 15, женщин 0; разом 15.

Румунські окупаційні власти на Буковині асекуруються перед Галицькою нуждою.

„Черновітзер Морґенблатт" з 11. с. м. подає: „В державнім секретаріяті народнього здоровля відбулася вчора конференція в справі переходу галицьких селян буковинської границі. В нарадах взяли участь: держ. секретар народного здоровля проф. д-р Ґеорґіян, штабовий лікар д-р Ґореску, як заступник військових санітарних властий, генеральний директор Скалят, краєвий санітарний інспектор д-р Фінкер, представник пограничної сторожі, жандармерії і війскового судівництва.

Галицькі селяни спонукані до сього голодом переходять щораз частійше бічними стежками буковинську границю, щоби роздобути на Буковині харчів. Щойно їм прокрадаються всяки неконтрольованими стежками і щойно по кількох днях пізнається їх по одежі внутрі краю і виловлюється.

Сі пожалування гідні нуждені являються небезпекою для здоровля і санітарних відносин Буковини, бо находять вони з околиць навіщених тяжкими недугами. Всякі заходи, щоби не допустити до переходу буковинської границі сими нещасливими, дові безуспішні. На вчорашній конференції вирішено таке зарядження, яке має ся оголосити:

Перехід буковинсько-галицької границі без пашпорту суворо заборонється. Супроти неслухняних приноровиться також строге поступовання: Їх відвошивиться і здезинфекціонується і віддасться до засудження судям, спеціяльно до таких проступків установлених. Після відбутя кари, видалить ся з Буковини".

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

ЩО ДІЄТЬСЯ В ПОЛЬЩІ; УСУНЕННЄ МІНІСТРА ПАТЕКА Є НЕМИНУЧЕ.

Соціялісти і народовці домагаються мира; Грабскі на дімісійнім листі.

ВАРШАВА, 3. мая. — Підчас коли Польща триюмфує у своїм поході на Україні, у нутрі переходять події, які много заважуть на дальший політиці правительства.

Соціялісти поставили рішуче домаганне мира і признання їх відповідними на місця у правительстві. Політика міністра фінансів Грабского находиться під градом критики з огляду на се, що він видає забогато паперових грошей.

Резиґнація або усунення Станіслава Грабского, міністра закордонних справ, уважається майже певною подією.

Обі партії, соціялістична і народова, виступили проти правительства з огляду на се, що воно домагається конче, щоби Борисів був осідком нарад мирових делегатів російських і польських. Вони кажуть, що се одиноке питанне є перешкодою до навязання мирних зносин.

Протижидівські заворушення у Відні.

ВІДЕНЬ, 4. мая. — Тут вибухли кілька днів тому протижидівські заворушення і продовжаються донині. Демонстрації німецьких студентів прибирають щораз серіознійший вид. Товпа кричить „проч з Жидами" і „проч з червоними".

Студенти заатакували своїх жидівських товаришів, коли останні прийшли на виклади до университету. Жиди мусіли опустити університетські мури.

Критики ситуації впевняють, що студенти є за привернением Габсбурської династії в Австрії, яка все виступала проти Жидів. Демонстрації є звернені також проти правительства, котре не хоче поробити відповідних концесій Угорщині.

З польської господарки в нападеному краю.

Польський староста в Богородчанах видав такий документ:

„Староство Богородчани. Ч. 8330. Богородчани, дня 27. XII. 1919. До заряду громад в новіті. Поручаю заряду громади подати мені відворотною почтою скількість мешкаючих в тамошній громаді Поляків та їх розселення. За виконне отсего поручення роблю пана урядового комісаря особисто відповідальним. Управитель староства: Мурчинський вр."

Се для польського „плебісциту".

Англія і Франція контролюють нафту в Галичині.

ПАРИЖ, 3. мая. — Богатства нафтових теренів на сході находяться в небезпеці, що можуть бути вийняті зпід британських впливів. Телеграма з Москви доносить, що большевики здобули Баку і машерують на Батум. Коли візьмуть Батум, Велика Британія згубить головний ключ до експльоатації Кавказу.

Договір, заключений в Сан Ремо між Англією і Францією, говорить, що Франція має користати з усіх нафтяних підприємств Англії. Користи Франції мають сягати від 25 до 50 процентів. Договір відноситься до нафтяних піль в Месопотамії, Румунії, Галичині і на Кавказі. З них усіх копальні нафти на Кавказі є найбогатші.

НОВЕ НАСИЛЬСТВО.

Жандарми прикладами розганяють товпу в Радехові.

В пятницю, 2. квітня, досвіта, було місто Радехів свідком нечуваної і крайно скандальної події. Якраз перед двома днями вернув зі Львова до Радехова інтернований о. др. Пелліх на двотижневу відпустку. Коли про се довідався відомий радехівський староста Якубіє, він добрав насамперед о. Пелліхови документ, згодом на спілку з гр. Баденім поїхав до Львова, де вимиг у властий уневажнення відпустки. В пятницю рано приказано о. Пелліхови бути приготованим на поворот до Львова.

Коли про се довідалося українське громадянство, вже досвіта зібралося перед приходством, щоби не пустити свого пароха. Безрадний жандарм завізвав поміч, яка явилася в числі 24 людий з офіцером і тут сталося щось нечуване. Жандарми стали прикладами розганяти товпу, в часі чого Анну Мидзку ранено в ногу, Теклю Сухар в обі руки, Катерину Бігун в руку, а деяких тяжко потолочено.

З огляду на се, що поїзд відїхав, о. Пелліха відведено на станицю, а разом з ним деяких із громадян. На станиці позволено арештованому запричащати тих, яких він висповідав. Сей релігійний акт виконав він в місцевій церкві в товаристві кількох узброєних жандармів.

В міжчасі староста Якубіє дав позволенне і заручив словом, що о. Пелліх може лишитися в Радехові, але вже по трох годинах змінив він свою постанову і два відділи війска з комісарями староства відвезли арештованого до Львова. Та на тім не скінчилося.

Коли в квітну неділю перед замкненою церквою зібралися радехівські громадяни, вдруге явилися жандарми і прикладами розігнали зібраних. Чудес хоробрости доказували жандарми Готвінські, Дрекслер і инші.

В цілому місті велике огірчення.

Чи висші власти поминуть мовчанням ту подію, яка насуває нам спомини Коропця, Лядського і инших квіток ц. к. галицького режиму? Чи самоволі буде нарешті положений конець?

ВІДОЗВА ДО РОДИМЦІВ З РАДЕХІВСЬКОГО ОКРУГА.

В неділю, дня 9. мая б. р., точно о год. 3.30 пополудни відбудуться збори в справі протесту проти ляцького староства сегож округа за звірське надужиття безборонним українським священникам і населенню міста Радехова, котре відбулося під мешканцем священика дня 2-го квітня і т. д., замкнення церкви в квітну неділю (гляди статтю „Нове насильство").

Проситься всіх з Радехівського округа явитись (на означений час) на збори, котрі відбудуться в школі 93 Бен Бюрен стр. (лі міста), в Нюарку, Н. Дж. — За Комітет: П. Костів.

"SVOBODA" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893.

VLADIMIR B. LOTOTSKY, Editor-in-Chief.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.75	на рік	$3.75
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$5.00	на рік	$5.00
6 months	$2.50	на пів року	$2.50
3 months	$1.50	на 3 місяці	$1.50
Single copy 4 cents.		Поодиноке число 4 центи.	

В Канади належить висилати гроші лише моні-ордером, а не паперовими грішми, бо сі стоять в Злучених Державах нисше ціни. При виміні числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.

Телефон Гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланню замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

ГОЛОСИ ПРЕСИ ПРО ПОЛЬСЬКИЙ НАЇЗД.

Американські ґазети хотяй прихильно відносяться до Польщі, то всетаки ставляться до неї критично, а бодай так діло мається з поважнійшими американськими ґазетами.

З приводу теперішнього нападу Польщі на Україну американські часописі заговорили доволі голосно в передовицях.

В них видно прихильність до Польщі, аднак є осторога, аби не пробувала будувати історичної Польщі, але оставила Україну свобідною. Се вказує, що американські часописі з одної сторони вірять, що є якась умова між Українцями і Поляками, а з другої сторони не дуже то вірять Польщі; не вірять в чистість її намірів, а підозрівають, що вона іде на схід із своїми заборчими плянами.

Нюйорський „Таймс" каже, що з польської виправи може вийти для Поляків користь, бо могли би запевнити собі Східну Галичину і мали би в Україні „охоронну державу". Далі каже, що успіх Польщі залежить від того, чи Українці Східної Галичини згодяться на польське пановання, і чи Поляки потрафлять розумно адміструвати тим краєм.

Що успіх Польщі від того залежить, то нема сумніву, але як би редакція „Таймса" трохи близше поінформувалась у самих Українців, то дізналася би, що **галицькі Українці ніколи не згодяться на польське пановання.** Нема найменьшого сумніву, що сей нарід, котрий 600 літ не годився на польське пановання, не згодиться на се пановання і тепер, ані теж ніколи на будуче. Правда, насилою Поляки можуть ще на якийсь час запанувати над тим краєм, але насильство ніколи не може рішати про правну приналежність. Про неї може рішати тільки свобідна воля українського народу. І вона рішить. Справа може трохи відволіктися, але се річи в нічому не змінить. І нема сили, аби змінила.

Звісна також річ, що Поляки до розумної адміністрації ані чужого ані свого краю, несцосібні, але колиб трафилось чудо, в що не віримо, що Поляки в Галичині перестали би бути Поляками і завели у хвилево окупованому краю мудрійшу адміністрацію, то і се річи не змінить. Бо Галицькою Україною має адміструвати тільки самий тамошній український нарід через своїх вибранців, а не наїзник. І тільки нарід самий має рішати про державну приналежність свого краю, а не наїзник. Ті засади Американці вміють шанувати для себе, а Українці покажуть, що вони вміють для себе.

Українці ніколи не згодяться з окупацією їх рідного краю, Галицької України, а таксамо вони не годяться з теперішним польським наїздом на Україну, для будовання історичної Польщі і для ратунку февдальної шляхти.

Се повинні сказати американські Українці американським ґазетам, а через них цілому народови в Злучених Державах.

ЗАЯВА ДЕЛЕҐАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ У ЛЬВОВІ.

Делеґація Української Національної Ради у Львові на останнім своїм засіданню рішила прилюдно заявити, що всякі декляраціі і умови, які відносилися би до Східної Галичини і уладження правно-державного становища народів Сходу Европи в дорозі міжнародніх умов, тільки тоді будуть обовязувати український нарід Східної Галичини, коли в переговорах візьмуть участь і дадуть свою згоду представники Української Національної Ради Західної Области У. Н. Р., а евентуальні тим способом довершені умови будуть нею приняті.

Від Президії Делеґації Української Національної Ради З. О. У. Н. Р.

УКРАЇНА ПІД НАЇЗДОМ ПОЛЬСЬКИМ.

(Спеціяльна кореспонденція львівського дневника „Громадська Думка").

Варшава, 1. квітня, 1920

Кождий день приносить мені вісти з Волині, а всі вони однакові. Кождий лист говорить тілько про ображеність, пригнічення і безпорадність волинських Українців, живучих в районі польської займанщини.

Українських народніх шкіл в цілій Волині кругло 200. Польських куди більше, хоч усіх Поляків на Волині 7%, а Українців 80%. Польські часописи („Ґазета Варшавска") пояснюють се незацікавленнем українського селянства до своєї рідньої школи. Та се не вірно. Український шкільний інспекторат на Волині теперішня влада розвязала; у всіх повітах настановлено польських інспекторів. Ті інспектори спроваджують на Волинь безліч польських учителів і учительок, які навчають православних українських дітий по польськи, що Волинь се Польща (Клементовичі, засл. пов), вчать їх співати польські потріотичні пісні, а навіть хреститись і молитись по польськи. Від громад домагається влада свіжого „приговору" громад про шкільну повинність, а наші селяни боючись, аби в школі насильно не яничарились їх діти, дійсно в багато селах відхрещуються від „приговору" і ждуть, чи не прийде красший час замісць ухвалювати „приговор" і боротись за свою рідну школу. Українські учителі живуть через те звичайно без посад. В багатох селах наше селянство власними засобами помагає їм і удержує приватні школи, але звичайно українські школи закриті; учителі живуть без діла.

Всі демократичні українські установчи, нпр. земства — розвязано. В. Острозі зложено нову **земську управу,** але правлять нею крім Поляків Москалі, яким ідуть на руку поміщики.

Почта ходить покищо тілько в Рівне, зрештою нема ніяких почт. Народ не має ніяких відомостий, ніяких часописий. Тільки сплетні ворушать людий. Одні з них впевняють, що Мазепа заняв Каменець та іде далі проти Польщі і Петлюри; другі що Петлюра прожене на весну волинську владу і скрізь утворить Україну; треті, що большевики відказались від комуни і. стягають небесний рай на землю. Остання вістка находить найбільше віруючих.

„Просвіти" на Волині розвязано. Звичайно і доми їх реквіровано. Старі „Просвіти" треба наново леґалізувати. Се не так легко. Напишеш статут і просьбу о затвердженнє, а за місяць кажуть тобі, що ще те і се треба відмінити або ще один примірник статута додати і „Просвіти" далі нема. Доки не буде „Просвіт" у всіх важнійших осередках (Рівне, Луцк, Дубно, Кременець, Острiг, Шепетівка, Староконстантинів, Заслав) і української часописі, що появлялась би нпр. в Рівнім, — не можливо вести ніякої національног орґанізованої праці. (Покищо лиш денеде доходить львівський „Вперед", або не вороже Україні московське „Варшавское Слово").

Народ на Волині прикований до своїх місцевостий, як ніколи передтим. Аби вийти поза волость, треба мати перепустку. На перепустку треба ждати тижнями. В таких обставинах годі жити і провірювати діяльність всяких самозванчих „орґанізацій", які „од імені всего народу" складають, де не треба, всякі заяви про бажану державну приналежність та „благоденствіе".

Селянство дуже і дуже гірко відчуває прихильність польської жандармерії на Волині. Всякі великі села (Садки, дубенського повіту) пропали без сліду. Скрізь чути скарги на безоглядні реквизизії збіжа і підвод. З „петлюрівцями" поводяться місцеві влади не дуже приязно. Взагалі всякі живі українські одиниці мусять звичайно голоситись в жандармських командах (чого не вимагається від денікінців), бо всі вони живуть під особливим наглядом. Бувший редактор української „Острігської Газети", Павлюк, не сміє нпр. вийти поза межі повіту.

Місцеві польські орґанізації проповідують тільки одно гасло: по Дніпро і Чорне Море — Польща!" Се заступає в дечім покищо всі закриті „Просвіти" і школи і земства і українські часописи та досить добре освідомлює нарід.

Всежтаки вже найвисший час, аби українська інтеліґенція на Волині (якої там немало), не зважаючи на все лихоліттє, не вдоволялась тілько зайвими скаргами на гнет, а взялась до діла і скрізь почала дійсну, невгадаючу віднову хочби лишень культурного українського життя на Волині.

О. Л.

УКРАЇНА ПІД НАЇЗДОМ БОЛЬШЕВИЦЬКИМ.

Українство в большевицькій окупації. — Технічна співпраця інтеліґенції у большевиків. — Життє транспорт на Україні — Національна свідомість селянства. — Галицька арія.

Большевики далеко змінили своє поступованнє на українській землі. Українство та українські орґанізації мають нині велику свободу на большевицькій території. Не треба одначе думати, що ті всі радіотелеґрами з Москви, про при отелеґрами з Москви, про признаннє Радянської України, є вірною відбиткою дійсного стану. Большевики зручнійше як инші вміють маскувати свій імперіялізм. **Про суверність Радянської У. Н. Р. нема мови: Україна се радше автономна (навіть не федеративна) країна савєтської Росії.** Виборність орґанів владу в свої руки. Нині українська інтеліґенція технічно співпрацює з большевиками. Денікiвська чи яка инша орієнтація на Україні неможлива. Українська інтеліґенція переконана, що при своїй орієнтації найпевнійше дійде до самостійности.

Життє по той бік фронту поза великими містами відносно до нас далеко дешевше. Гривні і карбованці уважаються за красший гріш ніж савєтський рубіль і стоять на „тайній" біржі висше савєтського рубля. Транспорт на Україні майже цілковито знищений з причини відсутности вугля, паровозів та возів. Савєтська армія мусить місцями переходити з одного фронту на другий.

Селянство дійшло вже до тої національної свідомости, що мимо того, що большевики не запроваджують комуни, орієнтуються на самостійність. Сим і поясняються між иншим повстаннє. Більших повстанчих ґруп проти большевиків нема. З большевиками працюють деякі повстанці, як за української влади працювали з нами. Повстанці навіть не думають брати політичної орієнтації з Варшави. З українських автономних військових ґруп є лише червона галицька армія. Начальна команда Галицької армії в Балті. Армія остається покищо в Херсонській ґубернії. Галицька армія нині дуже добре відживлена і технічно заосмотрена. Богато військового знаряддя дісталось армії в спадщині від Денікіна. Боєвий стан Галицької армії нині зовсім поважний. Епідемія тифу в Галицькій армії вже перестала бушувати. Виздоровці вертаються у військові ряди. Скріпляється їх вербованнєм місцевого населення до Галицької армії. Дух в Галицькій армії бодрий. Треба також не забувати, що мимо формальної червоности Галицької армії, між Галицькою армією і російськими большевиками нема повної згоди.

(„Гр. Думка").

СПРАВИ МІСІЙНІ.

З Вашінґтону пишуть нам:

В справі „етечменту" на гроші української місії у Вашінґтоні відбулося в суді три розправи.

Адвокати д. Бачинського заявляли, що суд не має права накладати арешту на гроші дипльоматичної місії, бо після конституції представники чужих країв підлягають юрисдикції найвисшого суду Злучених Держав. Опісля суд відіцся до державного департаменту із запитом, чи українська дипльоматична місія у Вашінґтоні має якенебудь призваннє уряду Злучених Держав. Державний департамент відповів, українська місія не має жадного признання.

Однак знова вигринув сумнів, чи американський суд може судити про державу непризнану і накладати арешт на її гроші і вкінци суд відмовився наложити „етечмент" на фонди української місії і покищо решта фондів місії. остається ще під зарядом д. Бачинського.

Др Імханицький може внести проти сеї постанови спротив.

Володимир Павлусевич.

ГЕЙ ВИ, ТРАВИ, ГЕЙ ШОВКОВІ!

Гей ви, трави, гей шовкові,
Розстеліться по шляхові,
По землі твердій;
Розстеліться геть низенько,
Щоб іти було мягенько
Дівчині моїй.
Гей ви, кучеряві вишні,
Розкидайте квіти пишні,
Листячко дрібне,
Щоби сонце не палило
І щоб квіття холодило
Личко чарівне.
А ти, вітроньку, на стежку
Порозстелюй сю мережку
З листя і квіток,
І розчісуй те волосся,
Що вкруг личка обвилося
Стрійно, мов вінок.
І нашептуй в ушко мрії
Ясні, легкі, золотії
Дівчині моїй;
Лиш не згадуй їй про мене,
Бо боюсь, що се прожене
З серденька спокій.

КУДИ ЙТИ ПОЛЬЩІ -- З УКРАЇНОЮ ЧИ З МОСКВОЮ?

Під заголовком „Хиба перспективи" містить варшавський „Наруд" (орґан Пілсудського) статтю Тита Заржецкого. В ній м. и. пишеться:

Право України на незалежність годиться вповні з нашим історичним завданнєм, обчисленим не тільки на сьогодня, але й на дальшу мету. Є се справа далеко важнійша, ніж навіть спрецизованнє наших східних границь. Є се справа нашого істнования, нашого розросту і утердження нашої державности.

. Зєдинена Росія, наш споконвічний ворог, грозить нам вічним неспокоєм. Бо що се, що вона сьогодня слаба? Прецінь відродиться... Бо що се, що сьогодня вона самітна? Прецінь історичний іператив приневолить її знова заключити з Прусами союз проти нас...

Одначе ми маємо коротку память. Забули за все. Забули, як нас гноблено, як вичеркувано нас з мапи Европи, як знущанося над нами. Не хочемо думати про досвід віків, про їх пророчисту грозу, а тямимо день вчерашній, хвилю останню.

Одначе ми — короткозорі, і бачимо тільки речі найблизші, що кровавлять від вчера.

І боротьби львівські і погроми на Україні видаються нам більшим і есенціональнійшим ніж розділи Польщі, ніж вікові наші поражки, ніж кайдани царату.

Всувається тут в круг оптичних явищ незрозумілнє перспективи; роздувається почуттє вчерашнього дня, затемнюється небосклін.

Та якщо хочемо бути великим народом, мусимо поконати в собі ту хибу короткозорости. Найвисший час скинути пута думки, накинені нам актуальними переживаннями. Пора зрозуміти, що питаннє нашого розросту і розквіту, питаннє буйної долі Річипосполитої залежить від нашого порозуміння з народами, що на румовищах Всеросії будяться до самостійного життя.

Таке порозуміннє є одиноким нашим спасеннєм і рішає про утворенне нашого істнования і нашої культурної експанзії. Мусимо тільки зложити жертву з наших актуальних переживань, з голосу нервів. Та сеї жертви вимагає від нас Польща завтрішнього дня і якщо ми не здатні до такої жертви, не гідні були би чуда, яке нам воскресенне Вітчини принесло.

Володимир Павлусевич.

ХМАРКИ.

Пливуть малесенькі хмарки
В незнану путь,
Мов сніжно-білі овечки
По небі йдуть.
Ідуть кудись в незнану даль
Такі сумні,
І все хмарок тих мов би жаль
Чогось мені.
І я питаюся усе,
Куди ідуть;
Чого їх вітер десь несе
В незнану путь.
І шепче щось: „Хмарки оті
Символ буття;
То твої змагання святі,
Твоє життя".

З УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО ШКІЛЬНИЦТВА.

Зїзд українського народнього учительства у Львові.

На надзвичайних загальних зборах т-ва „Взаїмна Поміч Галицьких і Буковинських Учителів і Учительок" дня 2. цвітня с. р. ухвалено такі резолюції:

По вислуханню реферату про сучасний стан української народньої школи і правно-службові відносини українського народнього учительства, Зїзд відпоручників окружних Відділів товариства „В. П. У.":

1) Стверджує, що українське учительство й інспектори були від 1. падолиста 1918. до часу заняття области східної Галичини польськими військами легально й правильно громадянами й слубовиками Західньої Области Української Народньої Республіки і що ся обставина не могла і не може становити для шкільної влади занятої области приводу примінювати до українського учительства й інспекторів виімкові проскрібційні постанови.

2) На сій основі признає Зїзд делеґатів стійність всіх доказів, поданих Головною Управою Т-ва „В. П. У." в пропамятних письмах, доручених краєвій Раді шкільній у Львові в днях 21. лютого і 27. марта с. р. і піддержує рішучо в повній ширині всі домагання висказані в сих письмах.

3) По провіренню теперішнього стану українського народнього шкільництва, стверджує Зїзд делеґатів повний занепад сього шкільництва і тому домагається негайної відбудови української народньої школи, а саме:

а) відбудови шкільних будинків і уряджень;

б) вивінування шкіл в потрібні научні середники;

в) приверненя української викладової мови в сих школах, де її неправно знесено;

г) основання народніх й виділових шкіл з українською викладовою мовою в містах, місточках і селах, де живе потрібне число дітий української народности, — опираючи се домаганнє на постановах обовязуючих законів, які дають українському населенню право на навчаннє у вихованнє своєї дітвори у рідній мові та у національнім дусі;

д) приділення до українських шкіл учительських сил української народности;

е) отворення учительських семинарій з українською викладовою мовою в цілі помноження конечно потрібних учительських сил;

є) приділювання учительських посад кандидатам учительського звання української народности.

У зазиві, звернешім до загалу українського народнього учительства, закликає Зїзд делеґатів учительство, щоби:

1) виконувало як найточнійше і совісно свої учительські обовязки;

2) давало ініціятиву і спомагало всякі заходи в справі основання українських шкіл (народніх, середніх, промислових, ріжних курсів і т. д.);

3) підготовляло молодь до вступу в народні школи, учительські семінарії, фахові школи, а головно, щоби спрямувало молодь до науки ремесла, промислу й торговлі.

Рішення Зїзду делеґатів в орґанізаційних справах:

1) одобрюють всі почини Головної Управи Т-ва В. П. У. коло обновлення діяльности Товариства В. П. У. та його аґенд;

2) взивають українське народне учительство до виконання всіх орґанізаційних й членських повинностий;

3) взивають українське учительство до віднови орґанізацій по повітам, поширення орґанізаційної свідомости між учительським загалом, піддержання змагань Головної Управи Т-ва В. П. У. з фінансового боку;

4) основання в більших осередках курсів приготовляючих до виділових іспитів;

5) зокрема кладуть дуже сильний натиск на зорґанізованнє всіми способами допомогової акції для учительських родин полишених средств до життя, з сим, що ся акція буде ведена з рамени Секції правної оборони при Т-ві В. П. У. у Львові, — а независимо від сього з рамени чинних окружних Відділів Т-ва В. П. У.

6) Окреме рішенне поручає Головній Управі Т-ва В. П. У. приготовити й скликати в найкоротшому часі звичайні загальні збори членів Т-ва В. П. У. до Львова.

НА МОГИЛІ.

Ось тут, посеред тих широких піль,
Впаду знеможений лицем я до землі,
Най закопають мій огнений біль,
Що плаче десь в душі, немов сі жу-
[равлі,
Прямуючи в високім небі у вирій...

Страждати вже терпіння не стає.
Народ в нужді. Ярмо неволі гложе
[струп
Ромен народніх... Хвиля смерти бе,
Без сил на землю подає за трупом
[труп...
О, Боже, де Ти? Боже зглянься, Боже
[мій!...

Немає більше сліз, немає слів...
Мій біль мене живцем зарие в кургані
Й зеленє море трав заграє спів
Святих свобод... Дарма... Той спів вже
[не мені —
Свій вік я жив в ярмі неволі, в царстві
[мрій!...

Ол. Неприцький-Грановський.

Mancos, Colo.

ВОЛОДИМИР ВИННИЧЕНКО ПРО УКРАЇНСЬКІ МІСІЇ.

У своїй більшій праці п. з. „Відредженнє нації" подає Володимир Винниченко (в III. частині книги) цікавий опис наших вже і так прославлених місій за кордоном.

Отсе подаємо той опис, який мав свій окремий заголовок „Гергепа за кордоном":

Гергепа за кордоном.

Друге завданнє, — представити в Европі українську націю й українську державу, — було виконано не гірше.

Тут хуторянка вже показала себе в усій своїй красі. Селяньську свитку, очіпок і тому подібні крикраси, які вона одягала там на хуторі в себе, щоб подобатись парубкові, все те вона покинула дома. Адже вона тепер мала діло з справжніми „людьми", з високими панами, вона повинна була показати, що й вона „як люди", що й вона справжня пані.

А що-ж найбільше личить високим панам?

Насамперед, мати богатобогато гроший. Потім, нічого не робити й спати до-обід, після-обід і коли тільки захочеться. А їсти все тільки солодке й найдорозше. І, розуміється, пудриться, бо пани тільки те й роблять, що пудряться.

І от на европейському обрію зявилась чудернацька, ніколи не видана постать: дебела, репана, мужицька пика, вся обсипана найдорозшою пудрою; щоки розмальовано самою буржуазною фарбою; вся, незграбна, обмотана шовками, обвішана скляним намистом; і з величезною торбою грошей у руках.

Ця чудна гергепа почала зявлятись то в одному европейському місті, то в другому, викликаючи в европейців здивовання, нерозуміння й навіть замішання, бо ніхто не міг зрозуміти, хто вона така, чого зявилась і що мали значити її вчинки: кудиб вона ні повернулась, зараз же засувала руку в торбу, виймала жменю гроший і тикала їх усякому, кого бачила. Европейці охоче брали гроші, але чудної постаті всеж таки не розуміли. А гергепа присідала перед ними, по панєьки обмахувалась віялом, кокетливо збірала губки, виставляла свої золоті перстені, шовки, склане намисто і без утоми їла цукорки, горіхи, знову цукорки, запиваючи те шампанським і заїдаючи изнову цукорки. Часом вона обідалась і напивалась так, що доходила до непристойностий і скандалів. Але вона зараз же виймала з торби жмені грошей і присипала ними в нагижених місцях.

Нарешті, Европейці почали через досвідчених людей дізнаватись, що то була українська „дипльоматична" місія, яка мала в найкращому світлі представити перед Европою українську націю, щоб Европа не думала, що Українці — якась собі недоросла мужицька, демократична, або, не дай Бог, ще большевицька нація.

І сором, і сміх, і ганьба з цих місій, посольств, комісій, з усього цього „представництва" отамансько-хуторянської державности! Мужикуваті, незграбні, часом малоосвічені люди, які здебільшого ніодної мови (навіть української) добре не знали, які майже все життя носили вишивані сорочки із стяжками або „косоворотки", які про „дипльоматію" знали з бульварних романів, ці люди, забувши всякий сором, повдягавшись у смокінґи й не знаючи навіть, як ті смокінґи застібаються, полізли в буржуазні та дипльоматичні сальони, в міністерські передпокої представляти нашу роботу, вимучену, неграмотну націю.

Розуміється, вони навіть уважали своїм обовязком жити яко мога пишнійше, розкидати яко мога щедрійше гроші, бо це випливало з їхнього завдання: представляти нашу державність „як у людей", себто буржуазну. І всі ці комісії, місії, посольства, одержуючи нечувані в Европі, кольосальні платні, жили тільки в перших готелях, їздили тільки на автомобілях, їли тільки в найдорозших ресторанах. **Недоучки-студенти, які в скривлених черевиках до революції бігали по лекціях і годувались чайом з ковбасою, тепер инакше не могли жити як тільки так, як можуть жити великі капіталісти, насмоктані паразіти-міліонери.**

І що-ж вони робили? За що український народ мусів платити такі величезні гроші цим людям? За які їхні заслуги, в минулому чи сучасному, за яку таку надзвичайно цінну для цього народа роботу, що вимагала такої надзвичайної оцінки?

Вони нічого не робили. Вони тинялись по ресторанах, готелях, шинках, притонах і так проводили своє життя. Та й що вони могли робити? Єдине, що могли робити й що совіснійші з них робили, це час від часу поміщати в ґазетах статті про Україну, вихваляти Петлюру й подекуди, зустріваючись з европейськими дипльоматами чи політичними діячами, говорити з ними про українську державу й доводити, що її треба признати...

А отаманські закупочні комісії? Це щось анекдотичне. Являлись отаманці з міліонами, щось ніби купували для „держави" і ні міліонів, ні купленого, ні самих отаманів і отаманців уже не бачили.

Крадіж грошей, розпуста, деморалізація, якась вакханалія моральної гидоти, ледарства, ліні, тупого мізерного життя, все це що далі, то все більше ставало нормальним станом „представництва" отаманького українського уряду за кордоном.

Але це було неминучим явищем, необхідним і навіть „природним" для того всього режиму, яким одзначалася отаманщина. Як там, на Вкраїні, панувала повна безвідповідальність випадкових людей, повна безконтрольність їх, так і сюди, цю основну рису цього режиму було в усій повноті перенесено. Ніхто ні перед ким ніякої відповідальности не ніс, ніхто ніякої котролі над собою не знав і не признавав. І що дивного, що це людей деморалізувало, що спокушало їх? Маючи в руках величезні гроші й знаючи, що ніякої контролі над ним немає й ніякої відповідальности ні перед ким він не нести-ме, а з другого боку бачучи, як той або той нікчемний отаманець брав собі міліони, — та як міг якийнебудь фінансовий, закупочний чи який инший аґент бути таким надзвичайно моральним, щоб устояти проти всіх спокус і не „забезпечити себе" якоюсь там нещасною юпарою міліонів франків чи долярів — (серйознійша, поважнійша валюта)...

І що дивного в тому, що вся система, весь характер влади, з усією його безладностю, брудом, деморалізацією й реакційностю одбивався й на цих аґентах її за кордоном? **Що дивного, що як там на тих півтора повітах населеннє ставилось з огидою до сеї влади, що вона там дискредитувала саму ідею української нації й держави, так і тут ці недостойні, маленькі людці ганьбили українську націю, виставляли її на публичний глум, сміховище й зневагу?**

„Діяльність" українських місій за кордоном.
(З віденської гумористичної ґазети „Сміх").

Василь Пачовський.

ІЗ ЗАКАРПАТТЯ.

(З УГОРСЬКОЇ РУСИ).

Лист перший.

Ужгород—нова столиця, новий центр життя українського народу. Місто завбільшки Самбора, або Стрия в лагіднім підсоню положене над річкою Уж, що має всі риси наших гірських річок. Широко розкинулось воно над сею річкою на горбах і внизу. Над цілим містом домінує грецько-католицька катедра з двома вежами в латинськім стилю. Вона була колись одібрана Єзуїтам імпер. Йосифом II. після знесення сього ордену і передана Русинам. За церквою оподалік підіймається старинний замок, обведений валами і мурами, між якими ще й досі істоїть вода, як за давніх часів. Між ними в бік річки на нижчім горбі підноситься монастир Василіян, будований в бароковім стилю. Ціле узгіря належить з усіма помешканнями до капітули. Тут і мешкають всі духовні достойники.

Улиці в середині вужчі, по передмістях ширші, на улицях написи над склепами у трьох мовах, та горішною видніє наша мова, писана етимольоґією. На місті чується всіляку мову мадярську, чеську, німецьку, словацьку — тільки з уст селян почуєте ви мельодійні звуки нашої мови, вимовлювані старовинним акцентом і говором. Окрім Жидів кидається у вічі велика сила чеського війська на улицях. А поміж чеськими мундурами декуди заблимне мундур галицького війська. Три сотні нашого брата стоїть тут постоєм під крилами чеської гостинности, стягнені з втікачів поручником Олексою Заворотком, що її досі є душею всіх Галичан. Ось вам новий центр нашого життя!

Поки прийдеться обговорювати спеціяльно всі справи, подамо тільки загальний начерк настрою, який застаємо на Закарпаттю.

Закарпаття—„брат ранений", вратований з пятьсотлітної неволі. На душі сего відлому нашого народу закарбувалися глибокі карби тієї неволі, і таким вернула нам його світова завірюха для нашої культури. Як всі поневолені племена закарпатський народ не має своєї національно-свідомої інтеліґенції, не має своєї школи, ні національної традиції та свідомости — задержала його тільки старинна мова і церква у великій сімі племен сорокміліонового українського народу під Попраду по Кавказ.

Народ сей, замешкуючий в компактній масі від Сиготу по Попрад усе Підкарпаття, задержав тільки на селах свою архаїчну **мову і обряд**, що вратували його з мадярської потопи. Всіми способами мадярської катоги, гіршої від московської — старалися вороги позбавити його сього скарбу, себто через захоронку, школу і церкву, платити учителям і попам надзвичайні додатки за мадяризацію, а забраних дітий до шкіл не випускати до дому до зросту — виховували цілі покоління ренеґатів, що як інтеліґенти несли свій талан і богацтво душі пануючій нації за миску сочевиці.

Так завдяки сему консервативному змислови нашого люду ми дістали назад відлам закарпатського народу в такім первістнім стані культури, як Галичина від 1848—1860 р. Всі прояви ваганя від діточого ентузіязму до явної ворожнечі до свого, бачимо тепер на Закарпаттю — і мусимо починати від азбуки, щоби вивести його з несвідомости на великих шлях національної культури.

Мозок народу, себто **інтеліґенція** ділиться на прихильників Мадярів і не вагаючихся між східним і західним світом славянської культури.

Висше священство по дусі мадярське, творить твердиню аристократичної заскорузлости з **капітулою** на чолі, як колишній св. Юр у Львові в Галичині. Воно говорить мадярською мовою, а ухвалює під натиском москвофілів домагання заведення літературної „руської" мови в урядах і школах. Та богато з тих, що підписали заяву, не розуміють, що є літературна мова і не знають ні одного українського ні російського письменника. До народньої мови знижитися загорді, до демократичних основ нового світа зорожі, до поступу нездібні, тільки з огляду на політичні обставини, з огляду на миле око теперішного уряду чесько-словацької республіки підписали свою неясну заяву, кождий виясняючи слово „руский" по свому, після того, з ким говорить.

Нижче духовенство держиться осторонь від народу, колись було платним знаряддям мадяризації, а тепер жде, куди вітер повіє, та серед теперішних обставин виробляються одиниці, що живуть в гармонії поміж духовенством а селянами. Воно співає по церквах церковно-славянське богослуження та за його заслугою вірні інтеліґенти моляться з книжок писаних по мадярськи, а народ зі славянських книжок писаних мадярською азбукою. Тільки старші, або вандрівні галицькі відпустовці моляться з великих славянських молитвословів.

Священство не має симпатії між народом за свою мадярську політику з одного, за надзвичайні оплати (роковина і коблина) з другого боку. Народ не маючи у священстві ніякої моральної підпори в формі культурної праці на народній ниві, бачить у нім тільки паразита. Та все таки поміж ним стрічаються люде доброї волі, прихильні до відродження народу, готові до праці для великого діла. А тимчасом москвофіли, знаючи про непопулярність священства й його недовіря до чесько-словацької республіки, проголосили їх мадяронами і ворогами народу, граючи в дуду поступових теорій, за якими криють найгрубше насильство духа в мові і культурі.

Світська інтеліґенція зовсім несвідома, говорить мадярською мовою і народної мови не розуміє. Навіть жінки і діти чільних патріотів, хоч причеплюють собі жовтоблакітну стрічку до грудей, не знають ні одного слова по нашому; щойно хочуть учитися сеї „дуже трудної мови". Серед сеї інтеліґенції зявилися минулого року підчас рокових подій на нашій землі москвофіли, як зграя гайвороння, заняли, ідучи під лад Чехам лестю і обманом, визначні становища і тепер грають на її несвідомости пережиту пісню „одного народу по Камчатку".

Народ, економічно зависимий від доставлюваного збіжа і заробітків, спізнав богацтво України у війні і стає в супереч усій мадярсько-москвофільській роботі інтеліґенції, бажаючи від держави дістати змогу добуття хліба і заробітків. Наслідком зубожіння через війну він, як усюди пролетар, надіється на большевицьку переміну, хоч не має поняття про методи і систему большевизму. Максимальна програма селян в земельній справі напр. обмежується до того, щоби великі панські загони відданоїм в аренду безпосередно, не через цілу февдальну драбину арендаторів, як се було за мадярських часів. До школи народ відноситься дуже прихильно, а на сходинах з учителями заявляється ухвалами за такою „рускою мовою" — яка є у Львові і на Україні.

В Підкарпаттю були за мадярської влади лишень мадярські школи, себто богословський греко-кат. лiцей в Ужгороді, три гімназії (в Ужгороді, в Мункачеві, в Берексазі). три учительські семинарії, з них дві церковні в Ужгороді, одна державна в Мункачеві. Міщанських шкіл було 6, з них одна церковна дівоча в Ужгороді, чотирі державні (Ужгород-хлопяча і дівоча, в Берексазі дівоча і одна мійська хлопяча в Мункачеві. Про ті школи прийдеться говорити другим разом.

Покищо обмежимося до голосу шкільного референта **Пешека,** оголошеного в „Народніх лістах" з 18. м. місяця в справі **викладової мови** в школах взагалі: „Що нам на початку голосно хибувало, каже він, то недостаточне знання тутейших відносин. Одно стало ясним, що викладовою мовою в народних школах мусить бути мова місцевих говорів, а саме тому, що говори ті — нарічя — в поодиноких околицях є ріжні, що не мають своєї граматики, що не є се книжка літературна мова, вагалися ми завести сю мову у висші школи, перше всього тому, що одна місцева партія жадала заведення як повсюдної мови в урядах і школах — мови московської (руски). Щойно тимчасовий ґенеральний статут, який теж усталив назву „Підкарпатської Руси", прояснив се питання рішаючи, що місцева народня мова має стати тутешною урядовою та викладною мовою по всіх школах „Підкарпатської Руси". Хоч трудноці з заведенням сеї мови великі, бо поки що знаємо лише те, що опреться вона на етимольоґічному правописі та звісні нам лише декотрі найзагальнійші правила її граматики, проте надіємося, що тут витвориться книжня мова підкарпатських Росіян, яка стане виразом їх окремого народнього духа. Одначе дотепер нема ніяких книжок, писаних в сій мові, нема вчителів, якіб сею мовою добре володіли, нема учебників для шкіл, тому треба як найбільші трудноці поборювати". Такий погляд урядових кругів, та все таки заслугою Пешека мусимо уважати, що він кладе педагоґічні причини, не політичні, в основу своєї діяльности на полі шкільництва. А що на терені Закарпаття не було Українців, то школи захопили з висшими становищами захожі москвофіли побіч місцевих сил. В одній і тій самій школі ведеться наука на двох ріжних мовах, залежно від професора. Обі найбільші **повні ґімназії** в Ужгороді (120 учеників) і в Мукачеві (70 учеників) обсадили москвофіли своїми некваліфікованими силами, гражданська в Ужгороді (328 учеників) обсаджена на половину їхними силами. В деяких пр. в Мукачеві, не учать ті учителі методично ніякого предмету, окрім московської мови і історії Росії. Родичі дітей з ґімназії в Мукачеві жалувалися, що перше били їх дітей за мадярську мову, тепер бють за руську, яка перевернула очи на **глаза,** гроші на **деньгі,** лавки на **скамейки,** дзвони на **колакола**—і тих слів мусять їх діти учитися з мадярської препарації. Одинокою школою, веденою **народною мовою,** є двоклясова ґімназія з препарандою в **Береговій** під проводом **д-ра Алїськевича.** Вона тому зглядно найчисленнійша, бо три кляси має 60 дітей, які поміщені як всюди в інтернаті. Школа уладила за чотирі тижні науки вечір в честь Масарика і заімпонувала Чехам співом та деклямаціями українських віршів (Шевченка чи Франка).

Преса писана теж двома мовами. Часописий в народній мові, хоч печатаних етимольоґією, маєм три: **„Наука"** видавана акц. товариством „Уніо" під редакцією **о. Волошина,** директора учительського семінаря враз з **„Правдою"** додатком латинською азбукою. Крім того **др. Панькевич,** працьовитий урядовець язикового відділу шкільного реферату, видає для учителів **„Учитель",** і для дітий **„Віночок".** А тепер заноситься на видаванє четвертої часописі **„Народ",** з цілями просвітно-національними, та вона ще не діждала апробати властий. Правопись заведено др. Панькевичем етимольоґічну, та вона являється в дійсности фонетичною, коли пише: хыжа, великѣ, краснοѣ" і т. д.

Москвофільських часописий покищо одна „Руська земля" та має виходити ще орган учительський „Школа", та щоденник політичний. Москвофільський орган спершу видаваний на російській мові, тепер мішаниною представляє всіх народовців мадяронами, щоби підірвати довіря чеських кол до народницького напряму, причім не перебирають в способах очерніювання і перекручування фактів.

Настрій суспільности відповідає зовсім настроєви галицького життя між 48 і 70 років. Мається ті самі характерні звища відчуження інтеліґенції, замість польщиний хитання від мадярської до московської мови, та сама трівога перед народньою течією українізації. Характерний навіть епізод в цензурних відносинах зовсім аналоґічний до Маркіяна Шашкевича. Музик др. Фенцик подав збірник народних пісень з нотами до апробати духовній власти. Та одержав відповідь з цензури від свого цензора Венедикта Левицького, що збірник забороняється з огляду на те, що він причиниться до українізації. Та др. Фенцик відповів, що духовна власть має право видавати осуд тільки з морального боку, а збірник друкує найспокійнійше у Празі. Загалом, як в Галичині на початку відродження наплодилося з інтеліґентних Карпатаросів множество лінґвістів, язикознавців, прихильників обєднаної мови, старославянщини, народнього говору з літературними „окончаніями". Здається це тількиб скликати зїзд 99 учених: будем мати повторену історію відродження Галичини.

Та все таки той період язикової боротьби перейде далеко **скоршим темпом,** і москвофільський напрям, що починає в школі від учення московською мовою, потерпить скорше фіяско. Ролю давньої Наддніпрянщини супроти відродження Галичини відіграє тепер тут Галичина і вона достарчить богаті свої засоби в людях і в літературі на всіх полях, потрібних до творення національної культури.

Ся суспільність Закарпаття жила зовсім осторонь від громадянського життя, не творила ніякої організації, усе життя концентрувалося в руках пануючої нації, — через се сі Карпаторуси подобають на дітий, що щойно уродилися на світ. Через те, що ми цілою вагою захоплені боротьбою на два фронти і не заняли в свій час позиції — захопили їх хвилево москвофіли. Та своєю безпощадною московською вимовою вони вже відтрунули богатьох місцевих людий доброї волі, які ждуть зєднання сил до роботи в народнім дусі. Ходить тільки о те, щоби на Закарпаттю зявилися **живі рухливі наші люди,** які постеиенно можуть перейти з ними всі фази розвою національного життя, що переходила Галичина від 1848-1900 рр.

Таких людий покищо тут не було; нечисленні Галичане, що прибули сюди ще в свій час, не мали змоги стягнути сюди відповідні сили до переведення організації на визначнійші становища. Через се москвофільський табор, наступаючи одноцільно до одної мети, встиг захопити тут сильнійшу позицію хвилено, а ми мусіли перше валити, замість будувати на зовсім неторканім терені.

Всежтаки встигли Галичани в союзі з місцевими утворити **організаційно-запомоговий комітет,** який починає тепер свою діяльність. Небавом буде утворена **„Просвіта",** якої статут вже затверджено; утворився **кооперативний союз,** господарське товариство **„Боян"** та **драматичний кружок** для виведення аматорських вистав. Кождої неділі уладжується **вечерниці,** на переміну читаються реферати в чеській і українській мові.

Тільки до переведення сього всего в життє як слід потреба фондів і більше людий. Покищо фонди не переступили півтори десятки тисяч корон, а людий праці можна полічити на пальцях. А тимчасом життя Закарпаття кличе тих людий з усіх кутків і жде, аж вони прийдуть і візьмуть „за діло святеє". Шлях стоїть отворений для всіх, що прийбуть формально громадянство „Підкарпатської Руси", яка прецінь є одною з земель заселених нашим народом і має право домагатися сеї „жертви" для великої національної культури.

Життя живе тут будуччиною і ожидає і сподівається нового та поступає з кождим днем а тимчасом стілько спосібних людий, свідомих ріячів взагалі бє по віденському чи пражському тротуарі і пересипає пусте з порожнього по каварнях про минуле недавніх днів, яке не вернеться, — та бавиться обсуджуванием себе на терпеливім папері часописного хламу на чужій чужині.

Ужгород, 11. марта, 1920 („Воля").

ЛЮБІТЬ ВОРОГІВ ВАШИХ!...

(З віденського тижневика „Український Прапор").

„Любіть ворогів ваших!" сказав Христос. Сі слова згадуємо ми — українські емігранти-скитальці з особенно глибоким болем в свято Христового Воскресення. Всі народи Европи обходять се свято Воскресення на своїй землі і в своїй державі — крім нас, українських емігрантів. Нам загарбала нашу землю Польща, яка сто літ називала себе „мученицею між народами" — „з сімома мечами в серці". А тепер, коли чужі руки витягнули їй тих сім мечів з її тіла, вона встромила їх в Україну, сусідку свою — і вертить ними.

Хоч нам емігрантам скитальцям важко блукати по чужині, то все таки маємо в своїм незавиднім життю сю одну осолоду, що не бачимо, як бутний ворог розпирається на землі батьків і прадідів наших. Не чуємо стогнів наших братів з тюрим, не бачимо польських рогатих чортенят, які палять і грабують села наші і хулу творять в столиці нашій.

Бо се, що діється в Галичині, під омофором „справедливости" трибуналу народів — переходить усе, що відоме в історії. Правда, терпіли й инші народи від своїх ворогів. Але сего бодай не оправдував жаден міжнародній трибунал. А Галичину віддав нашому споконвічному ворогові — Найвисший Міжнародній Трибунал „в заряд". І ось як управляють Поляки:

1. В тюрмах і таборах полонених дальше гниють десятки тисяч українських жінок і мужів за се тільки, що вони Українці. Побивають їх і голодом морять. І вигибають вони сотками день у день. А на місце померших привозять Поляки все нових вязнів. І ні один Українець не певний, що завтра не втратить свободи — без найменьшої причини.

2. В знищених війною селах української Галичини грабують польські жандарми й урядовці сиріт українських вязнів до останка. За найменьший протест розстрілюють голодних людий і пускають з димом їх оселі.

3. Українські школи й просвітні товариства позамикані: До одинокого університету в українській Галичині, в столиці її Львові — не має доступу ні один Українець ні Українка! Бо на се треба виказатися, що служилося в польськім війску або при польськім военнім шпиталі, коли всі Українці служили в українськім війску й українських шпиталях.

4. Над тисячами українських урядовців і їх сімями творить ся нечуваний глум: удають Поляки милосерних Самаритян і буцімто „приймають до служби" що десятого з них. Але з тим, що він мусить опустити Рідний Край Галичину і перенестися служити в Польщу — чи то в Познанщину, чи в Мазурщину. Хто знає, що тепер на перевезенне одної меблі треба мати майно (коли тої меблі взагалі не розкрадуть по дорозі по заплаченню фрахту), — той розуміє весь глум польської влади над нещасними жертвами.

5. До ніякої самоуправи навіть по громадах Поляки Українців не допускають, хочби се були чисто українські громади в чисто українських околицях. Насилають там на „комісарів" усяку польську наволоч, ріжних кримінальників і розбишак, які тільки й роблять, що крадуть, розбивають і придумують тортури для винищення українського народу.

6. В цілім краю польське урядництво таке скорумповане, що Галичина стала одною великою печерою розбою, крадежий, насильств, знущань і всяких переслідувань, яких не робили навіть Турки на Балкані. І все те твориться на нашій землі з доручення Міжнародньото Трибуналу, який передав Полякам сей наш край в управу для забезпечення його перед „большевиками". Коли тільки четверта часть описів польських звірств і анархії, які знаходимо в польській пресі — правдива, — то годі дивуватися, колиб все населення Галичини очікувало приходу большевиків або якої небудь иншої сили як спасення й правдивого воскресення „от гроба", в який систематично пхає наш народ Польща.

Тесаме, що в Галичині, діється також на Волині й Поділю. Скрізь Поляки складають страшні докази, що вони нездібні до адміністрації.

І коли ми дивимося на се все, то мимохіть приходимо до переконання, що Христові слова: „Любіть ворогів ваших" — не можуть відноситися до ворогів справедливости й правди. Їм належиться тільки те, що зробив Христос, бичем прогонивши міняйлів з храму. І сю думку повинні ми вщіпити в серце і душу всіх Українців від Кавказу по Сян і Попрад. Нас заковано в брудні кайдани польської неволі. Виховаймо молодь нашого народа на книгах і думках польського поета, який учив, що одинока зброя невольника се зрада. Так! Польські кати втратили право до великих творів своїх мислителів, а їх думки й заповіт свободи за всяку ціну переберуть поневолені. Кожний ворог Польщі се наш приятель! Хто сей ворог, нам все одно. Він наш приятель. І хто тільки почне боротьбу проти Польщі, ми мусимо йому помагати. В імя замучених Поляками батьків і братів і синів наших, в імя сліз пролитих жіноцтвом нашим у польській неволі, в імя будуччини дітий нашого племени, яким замикається шлях до школи на нашій власній землі! Безоглядна боротьба проти наїзника є і буде гаслом українського народу аж до часу, поки полки його не покажуть Полякам у їх Варшаві й Кракові, що не годиться робити того, що Поляки роблять у нашім Львові й Камінци. Щойно тоді можливий з ними мир. Не скорше.

О. Н.

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗА

SUPREME OFFICERS OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASS'N.

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДАТЕЛЬ:
КОНСТАНТИН КИРЧІВ,
3239 Boulevard, Jersey City, N. J.

ГОЛОВНА МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬКА:
МАРІЯ БІЛИК,
4829 — 28th St., Cicero, Ill.

ГОЛОВНИЙ МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬ:
АНДРІЙ СТЕФАНОВИЧ,
236 Park Road, Ambridge, Pa.

ГОЛОВНИЙ РЕКОРДОВИЙ СЕКРЕТАР:
РОМАН СЛОБОДЗЯН,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ГОЛОВНИЙ ФІНАНСОВИЙ СЕКРЕТАР:
СЕМЕН ЯДЛОВСЬКИЙ,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

ГОЛОВНИЙ КАСІЄР:
ВАСИЛЬ ЛЕВЧИК,
48 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

РЕДАКТОР „СВОБОДИ":
ВОЛОДИМИР Б. ЛОТОЦЬКИЙ,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЗАВІДАТЕЛЬ „СВОБОДИ":
АНДРІЙ САВКА,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
ДМИТРО КАПІТУЛА,
Box 565, McAdoo, Pa.
НИКОЛАЙ РОСОЛОВИЧ,
1950 Bristol St., Nicetown, Philadelphia, Pa.
ВАСИЛЬ ГРИШКО,
439 N. 6th Ave., Scranton, Pa.

РАДНІ:
МИХАЙЛО ПЕТРІВСЬКИЙ,
1500 So. Third St., St. Louis, Mo.
ОМЕЛЯН РЕШРУТ,
18 Bishop St., Providence, R. I.
ІВАН ЦЕЛЕНСЬКИЙ,
2227 Salmon St., Philadelphia, Pa.
АЛЕКСІЙ ШАРШОНЬ,
524 Pine & Franklin Sts., Shamokin, Pa.
АННА ДОРУНДА,
404 Fourth St., Taylor, Pa.
МЕЛАНІЯ КРАВЧИШИН,
1396 Newport Ave., Northampton, Pa.

Головна канцелярія У. Н. Союза находить ся у власнім домі під числом 83 Grand St., Jersey City, N. J. Telephone 498 Montgomery.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ. Тов. „Вільна Україна", від. 116. повідомляє всіх своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться 9. мая б. р., о годині 2-гій пополудни, в Лайсіюм гали, ч. 16 Мейн ул. Проситься всіх членів, аби прибули на той мітінг, бо є важні справи до полагодження. — С. Лемішка, предс.; Н. Квятковський, кас.; Т. Каськів, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Тов. „Українська Січ", від. 59. повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 9. с. м., о годині 2-гій пополудни, в Січовій гали під ч. 174 Віллов ул. Проситься всіх членів явитися на тім мітінгу, бо є дуже важні справи до полагодження. Проситься всіх членів, аби вирівнали свої залеглости, бо в противнім случаю будуть суспендовані. Родимці! Не запомагайте своїм грошем чужих організацій але вступайте до своєї рідної. На себе вважайте і за свої родини подбайте! Отже прийдіть усі на наш мітінг і запишіться в члени У. Н. Союза. — М. Галькевич, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. „Запорожська Січ", від. 388, повідомляє своїх членів, що спеціяльний мітінг відбудеться дня 8. мая, о 7-мій годині вечером. Неприсутний на тім мітінгу член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — П. Пазюк, предс.; С. Мелько, секр.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Всіх урядників як і жертводавців Фонду „Укр. Золотого Хреста" в Пітсбург, Па, повідомляється, що загальний мітінг відбудесь дня 9. мая 1920 р.

Шоби рішити де заслати зібрану суму, длятого всіх інтересованих проситься прибути на сей мітінг.

ЗА УРЯД „УКР. ЗОЛОТИЙ ХРЕСТ"
І. Хома, секр.

ПЕРЕПИСКА З ЕВРОПОЮ.

(Українські часописи в Европі проситься о передрук).

Пошукую свого брата **ЙОСИФА КИНАЛЯ** зі Слободи Золотої, повіт Бережани, Галичина. Десь при українськім війску на Україні. — SIMON KINAL, 8 Bertha Ave., Lowel, Mass., U. S. A. 55

ДОКУМЕНТ ПРО ОБЄДНАННЄ І ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ НАШОЇ МИРОВОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ.

Дня 30. марта 1919 на засіданню Державного Секретаріяту Західної Области Української Народньої Республіки в Станиславові, в присутности членів Директорії Вп. **п. Швеця, Андрієвського і д-ра Е. Петрушевича,** членів Ради Народних Міністрів Української Народної Республіки **Фещенка-Чопівського** (Заступая Предсідателя Ради Народних Міністрів, Міністра Народного Господарства і Міністра Закордонних справ), **Сімонова** (Державний контрольор) і **Корчинського** (Державний Секретар) принято низше подані постанови, які кілька днів опісля були потверджені на Раді Народних Міністрів у Рівнім.

І. Нотифікувати всім державам світу обєднанне обох частин України. Нотифікованне перевести в Швайцарії послам чужих держав, акредитованим при швайцарському правительстві. Поручити се до виконання віденському послови З. О. У. Н. Р. Миколі Васильковп і швайцарському послови У. Н. Р. д-рови Лукасевичеви.

ІІ. Поручити послови Васильковп, при нагоді доручення ноти про обєднанне України, вияснити в Швайцарії відношенне чужих держав до української справи; приготовити грунт для приняття в державах антанти і невтральних українських дипльоматичних місій; налагодити в Швайцарії апарат для звязку М. З. С. У. Н. Р. і Секрет. З. С. З. О. У. Н. Р. та експозитури обох центральних органів заграничної політики у Відні з українською місією для мирових переговорів в Парижі.

ІІІ. Аж до дефінітивного обєднання обох частин України на Загально-Українських Установчих Зборах, подвійність дипльоматичного представництва обох сих частин заграницею допускається остільки, оскільки сього вимагають інтереси спеціяльної тої чи иншої частини і там, де се дійсно потрібно (напр. в державах, утворених на території бувшої австрійської монархії). Позатим діяльність українських дипльоматичних тіл обіймає цілість української справи, а істнуючі паралельні дипльоматичні представництва працюють в тіснім контакті і роблять спільні виступи в справах дотикаючих цілої обєднаної України.

УВАГА: Ся ухвала передається до відома за підписом М. З. С. і С. З. С. всім українським послам і головам місій і входить до ноти про обєднанне.

IV. **Українська дипльоматична місія** для участи в мировій конференції в **Парижі** є спільною для обох частин України і називається: Делеґація обєднаної У. Н. Р. на мирову конференцію в Парижі та заступає на конференції цілість української справи з **тим, що попереднє полагодженне справ Західної Области Республіки, її міжнародного признання і правно-державного становища належить до делеґації, яку призначить Державний Секретаріят Західної Области Республіки.**

УВАГА: **Ся ухвала має міститися в повновласти, якими наділиться спільних уповноважених делеґатів до Парижа.**

V. Делеґація Зєдиненої Української Народньої Республіки на мировій конференції в Парижі, згідно з попереднім рішенєм, складається з пяти повновласних делеґатів, а саме: **Сидоренка** (голова), **Панейка** (заступник голови), **Шульгина, Матюшенка і Марголіна,** та свої справи полагоджує колегіяльно на підставі генеральної і спеціяльної інструкції М. З. С. і Державного Секретаріяту З. С. Приділеними до делеґації спеціялістами і політичними дорадниками та канцелярийним персоналом делеґація розпоряджує після свого суду.

УВАГА: Мають бути виставлені нові повновласти делеґатам; опрацьована інструкція (наказ), з поданнем внутрішньої організації способу представництва, організації помічних органів (спеціялісти) і пр.

Нотифікація отсеї ухвали зістала переведена представникам всіх держав, акредитованим у Відні послом У. Н. Р. д. В. Липиньским в цвітні 1919 р.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА
за місяць квітень 1920 р.

ПРИХІД:

Від.	Заплатив
1.	330.58
2.	92.79
3.	40.28
4.	64.56
5.	33.02
6.	30.49
7.	114.88
8.	25.28
9.	77.03
10.	159.23
11.	6.63
12.	105.53
13.	41.84
14.	30.71
15.	37.25
17.	34.23
18.	90.58
19.	10.85
20.	103.04
21.	18.99
22.	47.52
23.	20.54
24.	75.51
25.	22.55
26.	17.38
27.	70.62
28.	89.76
29.	98.34
30.	30.76
31.	9.46
32.	24.00
33.	28.62
34.	80.01
35.	26.39
36.	36.30
38.	184.05
39.	45.68
40.	8.24
42.	74.38
43.	14.58
44.	136.87
45.	89.48
47.	15.35
48.	77.04
49.	15.29
50.	18.82
51.	21.43
52.	18.33
53.	42.65
54.	52.04
55.	48.26
56.	50.44
57.	64.23
58.	26.34
59.	40.97
60.	8.84
61.	76.56
62.	68.72
63.	185.55
64.	43.12
65.	133.15
66.	58.84
67.	70.12
68.	17.77
69.	79.49
70.	206.32
71.	21.83
72.	39.71
73.	18.47
74.	20.19
75.	49.32
76.	156.91
77.	52.06
78.	109.93
79.	9.22
80.	39.72
81.	118.60
82.	22.60
83.	70.43
84.	10.51
85.	50.84
86.	64.04
87.	61.98
88.	12.52
89.	16.06
90.	51.91
91.	135.37
92.	13.09
93.	20.76
94.	43.60
95.	40.20
96.	118.71
97.	6.36
98.	77.50
99.	117.25
100.	47.82
101.	36.55
102.	434.77
103.	68.95
104.	136.80
105.	88.69
106.	124.72
107.	51.08
108.	56.31
109.	98.11
110.	24.93
111.	28.92
112.	280.58
113.	62.11
114.	37.50
115.	25.96
116.	12.30
117.	80.38
118.	29.43
119.	24.08
120.	71.64
121.	23.02
122.	11.96
123.	33.60
124.	48.26
125.	48.94
126.	12.84
127.	63.68
128.	33.29
129.	15.13
130.	146.85
132.	76.43
133.	143.14
134.	24.18
135.	115.69
136.	104.59
137.	39.50
138.	26.61
139.	30.67
140.	35.31
141.	16.49
142.	100.82
143.	90.56
144.	51.28
145.	22.22

Від.	Заплатив
146.	77.93
147.	129.85
148.	11.08
149.	40.12
150.	15.36
151.	55.97
152.	17.22
153.	18.80
154.	34.31
155.	186.55
156.	26.01
157.	16.34
158.	16.07
159.	31.56
160.	74.73
161.	37.22
162.	29.93
163.	26.48
164.	39.38
165.	129.75
166.	16.39
167.	14.79
168.	96.22
169.	15.46
170.	178.70
171.	43.72
172.	43.65
173.	30.79
174.	44.29
175.	64.50
176.	19.05
177.	13.24
178.	16.66
179.	172.58
180.	12.46
181.	41.23
182.	37.50
183.	22.31
184.	12.28
185.	29.00
186.	71.23
187.	30.74
188.	17.30
189.	14.26
190.	9.70
192.	17.46
193.	121.51
194.	11.77
195.	28.54
196.	31.31
197.	24.46
198.	32.49
199.	15.11
200.	53.60
201.	14.96
202.	19.46
203.	47.42
205.	13.77
206.	93.65
207.	30.28
208.	28.28
209.	120.87
210.	29.28
211.	56.75
212.	6.48
213.	167.69
214.	21.07
215.	34.21
216.	25.91
217.	159.34
218.	164.63
219.	26.25
220.	78.32
221.	220.51
222.	14.29
223.	112.03
224.	17.66
225.	21.87
226.	16.00
227.	25.00
228.	39.58
229.	136.21
230.	107.51
233.	46.83
234.	134.60
235.	71.64
237.	114.98
238.	4.50
239.	131.41
241.	47.36
243.	51.23
244.	24.42
245.	67.53
246.	22.18
247.	156.14
248.	50.93
251.	49.74
254.	92.12
255.	69.34
256.	17.63
258.	26.50
259.	104.47
262.	15.30
263.	24.12
270.	126.70
273.	26.81
274.	77.99
276.	203.71
277.	22.80
278.	37.42
282.	70.11
283.	71.45
286.	33.95
288.	56.68
290.	26.87
291.	23.25
292.	82.73
295.	102.83
296.	84.87
300.	253.03
301.	93.65
303.	13.79
305.	12.29
308.	63.04
314.	10.14
315.	8.24
316.	95.27
317.	45.88
318.	43.13
320.	26.01
321.	43.84
323.	33.26
324.	61.64
326.	81.65
330.	89.73
332.	31.55
336.	120.22
338.	191.66
339.	60.13
341.	63.65
342.	73.58

Від.	Заплатив	Від.	Заплатив
344.	13.22	371.	42.43
347.	18.53	373.	13.28
349.	31.80	380.	27.85
350.	56.42	381.	15.78
351.	22.26	384.	91.32
354.	36.25	385.	34.61
355.	31.09	388.	85.76
357.	23.23	391.	26.42
363.	65.07	392.	7.40
364.	63.71	393.	27.05
365.	43.74	396.	68.35
367.	52.24	400.	31.74
369.	77.55	401.	20.19
370.	95.69	402.	11.43

Процент від бондів	1.031.25
Процент від морґечів	30.00

Сирітські части по бл. п.:

Кость Гриценко, в. 393	500.00
Теодор Соломка, в. 206	500.00
Разом	20.174.30

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Йосиф Гуменяк, в. 233	500.00
Юрко Гутник, в. 294	900.00
Кость Гриценко, в. 393	1.000.00
Теодор Соломка, в. 206	1.000.00
Юрій Гимка, в. 117	1.000.00
Михайло Перій, в. 5	500.00
Андрій Бігун, в. 123	995.60
І. Товарницький, в. 159	1.000.00
Анд. Теханевич, в. 193	1.000.00
Панько Головчак, в. 193	750.00
Ів. Копницький, в. 255	1.000.00
Д. Нагребецький, в. 168	491.15

Запомоги з фонду убогих:

Прокіп Лазоришин, в. 5	50.00
Мих. Лучканин, в. 9	50.00
Катерина Пилипів, в. 379	50.00
Антін Демкович, в. 165	50.00
Андрій Лазар, в. 7	50.00

Виплати з фонду сирітського:

Петро Грохович, в. 388	600.00
Антоніна Тіджі, в. 275 (старий)	224.00
Кароль Варихола, в. 28	257.50

Розходи адміністраційні:

Платня голов. уряду	340.00
Платня помічника	100.00
„Свобода" за орган	2.117.29
Видатки канцелярійні	144.86
Стейтові оплати	35.00
Позичка „Свободі"	3.000.00
Йосиф Стеткевич, мол., стипендія	
Разом	17.305.40

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Прихід за міс. квітень	20.174.30
Готівка з марта	210.423.86
Разом прихід	230.598.16
Розхід за квітень	17.305.40
Готівка з кінцем міс. квітня остала	213.292.76

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	213.292.76
Бонди	237.647.00
Морґечі	52.885.00
Реальність	19.500.00
Друкарня	24.000.00
Разом	547.324.76

Стан довжний:

Фонд посмертний	256.537.77
„ резервовий	135.498.98
„ адміністрац.	30.618.71
„ убогих	10.742.66
„ народний	5.826.56
„ конвенційний	14.324.33
„ сирітський	93.775.75
Разом	547.324.76

К. Кирчів, гол. предс.;
В. Левчик, гол. касієр;
С. Ядловський, г. фін. секр.

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАР. СОЮЗА

за місяць цвітень 1920 р.

НОВОПРИСТУПИВШІ ВІДДІЛИ:

Братство Воскресенія Христа, Сйок Рон, Па.

В. 226. Гарбінська Ева, Качор Николай, Качор Василь, Савчинка Ева, Шутяк Василь, Андрейко Теодор, Ялечко Стефан, Марущак Андрій, Міхалко Петро, Савчинський Прокін, Качор Теодор.

Братство св. Івана Хрестителя, Реймі, Па.

В. 227. Цан Василь, Цан Стефан, Ціхон Володимир, Ціхон Марія, Хома Луцьо, Хома Теофілія, Лавінська Марія, Лавінський Іван, Решетар Лука, Рихель Михайло, Рихель Христина, Іванців Олекса, Фенчишин Василь, Джмелик Василь, Поглод Олекса, Поглід Николай, Бережанський Станько, Шуманський Григорій, Хоцінський Панько, Бережанська Катерина.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ:

В. 23. Несторяк Данило, Рубась Марія.
В. 30. Гринчишин Дмитро.
В. 56. Рафа Ілько.
В. 63. Вайта Анна.
В. 64. Пачковська Марія, Пачковський Пилип.
В. 69. Назаревич Марія, Назаревич Стефан.
В. 82. Процик Іван.
В. 83. Чіляк Лукін.
В. 87. Сухина Стефан, Максимик Николай.
В. 95. Марикін Юлія.
В. 104. Пайко Стефан.
В. 120. Місак Єржа, Шпук Николай.
В. 135. Зазворський Дмитро, Зазворська Марія, Тунько Николай, Тунько Галя.
В. 139. Городецький Ігнатій.
В. 144. Стеренчак Иосиф.
В. 154. Пелічецький Иосиф, Куиц Тома.
В. 159. Сіка Григорій.
В. 175. Савіцкий Дмитро.
В. 206. Карась Михайло, Гречух Иосиф.
В. 221. Гуральчик Петро.
В. 229. Кальмук Павло, Кухтік Михайло.
В. 230. Яслік Іван.
В. 237. Окунський Антін, Кліщ Симон.
В. 254. Гренко Софія.
В. 274. Пипяк Василь.
В. 276. Кібаш Катерина.
В. 278. Марикін Іван.
В. 301. Білик Катерина.
В. 364. Кузьма Николай.
В. 369. Пацерковський Тимко, Іванців Анеля.
В. 385. Угринчук Петро.
В. 396. Чернецька Гаська, Баран Анна.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 20. Чайковський Іван, Балог Розалія, о. Балог Валентий.
В. 88. Савицький Василь.
В. 91. Пацула Андрій.
В. 96. Криковський Михайло.
В. 101. Пяванич Юрій, Якимець Стефан.
В. 112. Сивик Катерина, Мельникевич Розалія.
В. 124. Мелета Іван.
В. 133. Чорномаз Володимир, Ковальчук Семко, Романишин Григорій, Рудик Ілько, Рудик Катерина.
В. 142. Солтис Иосиф.
В. 144. Крумшин Михайло.
А. 151. Бучин Тацінна, Ферень Марія.
В. 170. Лисий Андрій.
В. 175. Кульчицький Михайло.
В. 183. Поточняк Василь.
В. 192. Гузар Стефан, Гапонський Антін.
В. 218. Лунів Петро.
В. 219. Якимів Дмитро.
В. 248. Маньків Іван.
В. 274. Ницик Николай, Мирдич Михайло.
В. 292. Цап Гришько.
В. 300. Кучма Іван.
В. 316. Гнатів Кость, Даццлишин Стефан.
В. 363. Лялюк Андрій.
В. 370. Ковальський Григорій, Савчук Гавриіл.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ КАРТАМИ (ЛИСТАМИ).

В. 17. Дудьо Петро.
В. 20. Когут Павло.
В. 75. Маланяк Григорій.
В. 88. Костів Василь.
В. 103. Сосніцький Иосиф.
В. 121. Присташ Михайло.
В. 206. Пагут Анастазія, Пагут Гілько.
В. 213. Захарійчук Гнат, Захарійчук Катерина.
В. 234. Періг Олекса.
В. 248. Литвинчин Иосиф, Брингілевич Тома.
В. 321. Фука Текля.
В. 385. Корміло Михайло.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕНЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 6. Коцур Теодор, Головщак Ілія, Кравчук Антін, Дурхін Андрій, Дурхін Іван.
В. 14. Горняк Юрко.
В. 15. Рогальський Іван, Рогальська Гелена.
В. 17. Терлецький Михайло Семкович.
В. 18. Предзімірський Андрій, Панчишин Андрій.
В. 20. Квасний Стефан, Лехкун Дм.
В. 21. Панькевич Михайло.
В. 24. Мосьціцький Матвій, Волошин Никола, Мосцінська Марія.
В. 28. Гупка Іван.
В. 32. Вишнчук Юрій.
В. 42. Лібчук Олекса.
В. 44. Бойко Стеф., Калуський Иос.
В. 46. Чоп Иосиф.
В. 49. Лютий Николай.
В. 51. Болак Олекса.
В. 54. Скрипчук Василь.
В. 59. Юхник Михайло, Баглай Настя.
В. 63. Копестинський Афтанас.
В. 65. Ванат Михаїл.
В. 69. Ковбасник Омелян.
В. 72. Кінаш Іван.

В. 75. Горбаль Іван, Блащук Андр.
В. 76. Кузевич Петро.
В. 78. Яскулка Барбара.
В. 80. Войцеховський Михайло.
В. 91. Мидинська Михаліна.
В. 95. Бобик Василь, Бурута Михайло, Крупський Олекса.
В. 96. Івасяк Яків, Скірин Андрій.
В. 103. Герус Стах.
В. 105. Ціхий Антін.
В. 113. Пішко Микита.
В. 117. Павчак Юліян, Боднар Петро, Павчак Параскевія.
В. 125. Огоновська Марія.
В. 126. Сулятицький Николай.
В. 128. Возьняк Василь.
В. 133. Іванців Гринько.
В. 136. Борис Григорій, Кузьо Іван, Стефінка Теодор, Словіковський Вінцентій.
В. 137. Люгоцький Николай, Терлецький Іван.
В. 139. Кішак Павло.
В. 141. Кардаш Матвій, Семкіш Василь, Тимчишин Андрій.
В. 146. Захарків Лука, Джинджирицкий Олекса.
В. 151. Цюрко Катерина.
В. 156. Яцик Николай.
В. 158. Волощанський Григорій, Супік Теодор.
В. 160. Попик Стах.
В. 161. Волошин Іван.
В. 168. Коцінський Михайло, Дормін Василь, Солодучук Михайло.
В. 169. Любкевич Юрій, Воробейко Петро, Воробейко Катерина, Степкович Стефан.
В. 174. Чабан Иосиф.
В. 178. о. Захарко Іван, Стефик Мацюк Марія.
В. 183. Кунцяк Іван.
В. 184. Блаш Теодор.
В. 188. Мартиняк Ільно, Боднар Михайло, Зелінський Олекса.
В. 189. Жавко Катерина.
В. 193. Крайківський Олекса, Ярема Петро.
В. 200. Клаповухий Петро, Малафій Сень.
В. 204. Опаец Ілія, Опаец Гелена.
В. 210. Шкутяк Михайло.
В. 213. Осадчук Василь.
В. 217. Іванів Андрій, Гриньковський Василь, Антошків Никола, Белей Дмитро, Боямовський Стефан, Ковтун Яцко, Кичмій Іван, Мацьків Иосиф, Макогон Михайло, Сопко Данило, Стрілець Михайло.
В. 219. Заморський Роман, Агрес Николай.
В. 221. Николин Петро, Демчук Василь, Худик Володимир, Білецький Василь.
В. 230. Байовський Андрій, Городиський Стефан, Яремій Дмитро.
В. 234. Глпас Андрій.
В. 235. Грида Іван.
В. 239. Скольський Петро.
В. 243. Бутовський Гавриіл, Паска Григорій.
В. 248. Генчук Василь, Липка Кость, Павліч Петро, Віщук Василь, Віщук Анастазія, Сивозяк Никола.
В. 255. Сарахман Марія.
В. 256. Тимчишин Лука.
В. 259. Баган Олекса.
В. 263. Ільків Павлю.
В. 270. Кулинич Максим, Маланяк Іван, Гриник Дмитро, Остащевський Атапазій.
В. 276. Мельничек Семко.
В. 278. Гавришків Семко.
В. 291. Балко Василь.
В. 296. Вісковський Иосиф.
В. 300. Попович Василь.
В. 301. Мидзяк Іван.
В. 308. Качмар Петро.
В. 321. Городиський Пилип, Стебельський Андрій, Годіяш Иосиф, Сидорик Андрій, Грущак Лука.
В. 324. Филипчук Анна.
В. 326. Фіняк Яків.
В. 330. Гишка Роман, Семенець Іван, Созанський Стефан (Андрій), Проців Симон.
В. 336. Дмитришин Дмитро, Явний Олекса, Микитюк Симон, Дикий Никола, Гальчишак Василь, Камецький Михайло, Пацюпишин Яцко, Піндур Василь, Слабий Стефан.
В. 338. Вишинський Василь.
В. 339. Ковальчук Михайло, Кит Ілія.
В. 349. Проць Анна, Корчинський Савер.
В. 363. Піскальний Михайло.
В. 365. Романюк Андрій, Валюш Франко.
В. 369. Бунько Тимко.
В. 380. Олійник Стефан.
В. 388. Химич Михайло.
В. 400. Купців Андрій.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ КАРТИ (ЛИСТИ).

В. 50. Соцінський Иосиф.
В. 67. Самодал Олекса.
В. 69. Малик Михайло.
В. 112. Лопушак Магдалена.
В. 116. Пагут Анастазія, Пагут Гілько.
В. 142. Пругар Михайло.
В. 155. Сисин Михайло.
В. 159. Нижник Юстина, Нижник Кузьма.
В. 179. Дяк Іван.
В. 206. Бойко Михайло.
В. 223. Качмарський Петро.
В. 224. Когут Павло.
В. 288. Періг Олекса.
В. 364. Білецький Юрій.
В. 388. Брингілевич Тома.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ:

В. 1. Піх Василь.
В. 42. Чабала Марія.
В. 85. Мардиняк Михайло.
В. 116. Галас Мартин.
В. 124. Семанчук Андрій.
В. 160. Надрічний Михайло.
В. 168. Нагребецький Дмитро.
В. 193. Головчак Панько, Тиханевич Андрій.
В. 206. Соломка Теодор.
В. 237. Гнида Андрій.
В. 255. Купинцький Іван.

УВАГА,

котру кождий місцевий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосувати ся.

Члени, оголошені в рекордовім звіті за місяць цвітень 1920 року яко суспендовані або виключені за неплачене місячних вкладок чи з инших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і на далі бути членами У. Н. Союза, мусять зголосити ся в протягу сего місяця (мая) до своїх відділів і вписати ся наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зроблять до кінця мая 1920 року, то в червни 1920 р. мусять виповнити нові аплікації (просьби о принятє), коли хотять бути членами У. Н. Союза, подібно, як кождий новий кандидат. Ті знов члени, котрі в місяцю цвітни 1920-го р. взяли переступні листи, а еще доси не зголосили ся до якогось иншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мають се зробити в місяцю маю 1920 року, бо на другий місяць т. е в червни 1920 р. вичеркнеть ся їх з членів організації, а тоді вони можуть бути приняті до У. Н. Союза тілько на підставі нових аплікацій (просьб о принятє).

ЗІСТАВЛЕНЄ.

В місяцю марті 1920 було членів в У. Н. Союзі	12.498
В місяцю цвітни 1920 р. принято нових членів до У. Н. С.	77
В місяцю цвітни 1920 р. принято наново в члени	37
В місяцю цвітни 1920 р. принято з переступними листами	15
В місяцю цвітни 1920 перейшло з инших кляс посмерт.	6
Разом	12.633
В місяцю цвітни 1920 суспендовано за неплаченнє місячних вкладок	173
В місяцю цвітни 1920 взяло переступні листи	17
В місяцю цвітни 1920 померло	12
В місяцю цвітни 1920 відійшло до инших кляс посмерт.	6
Разом	208
В місяцю цвітни 1920 р. У. Н. Союз числив членів після сімох кляс посмертного	12.425

ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕНЯ:

Кляса D $100	6
Кляса A $250	368
Кляса AA $500	4.710
Кляса B $750	299
Кляса C $1000	6.962
Кляса BB $1500	74
Кляса CC $2000	6
Разом	12.425

К. Кирчів, гол. предс. У. Н. С.,
С. Мишанович, гол. рек. секр. У. Н. С.

НЕДУГИ МУЩИН

Я є одинокий специялїст недуг мужеських в Пітсбургу, котрий говорить по українськи.

Найдовше істнуючий, найуспішнїйший і заслугуючий на довіре специялїст недуг мужеських, котрий усе свое знане і довголїтну практику віддає для услуги недужих

DOCTOR LORENZ

II. поверх, фронт.

644 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

Урядові години: Щодня від 9. рано до 8. веч. В Пятницї від 9. рано до 8. веч. В недїлї від 10. до 2.

SANTAL CAPSULES MIDY

МОЧОВІ ВІДХОДИ регулює в 24 ГОДИНАХ

Кожда капсулка має напись з MIDY

Уникайте підробів

ДР. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛЇСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (Т. Є. КИЛУ). ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБІ ЖИЛИ, НІС, ГОРЛО, УШИ І ИНШІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШІТЬ ЛИСТ І ОПИШІТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ. ЗАЛУЧІТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ.

Dr. JOHN SMITH, Jr.,

327 E. 17th Street, New York, N. Y.

Години урядові: 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в недїлї і сьвята від 10-тої рано до 2-го пополудни.

Телефон: Stuyvesant 4493.

Телефон: 3533 W.-Linden

А. ШАТКОСКІ

ПОГРЕБНИК

Карети і автомобілї на весїля, хрестини і похорони. Цьвіти і букети шлюбні. Похорони уряджує гарно і дешевше як инші.

Wood Ave., Linden, N. J.

Другий офіс: 34ч—
231 Elizabeth Avenue, Elizabeth, N. J.
Telephone: 586-W.

ЛІКАРСТВА АПТИКИ СВ. МИХАЇЛА

Молодість Бальзам	$5.00
Бользам на подвигане в середині	3.00
Бальзам на безсонність	2.00
Кроплї на корчі в жолудку	2.00
Пігулки на конвульсії	5.00
Кроплї до очий від запаленя	2.00
Лік на Солїтер	5.00
Порошок до усуваня волося з лиця і тїла	1.00
Волосоріст до пороступу чорного волося	2.00
Вусоріст до пороступу довгих вусів	1.00
Пілюли від ругатизма і простуди	3.00
Масть до натираня від руматизма	2.00
Жолудковий бальзам від катару жолудка	2.00
Пігулки до очищеня жолудка	1.00
Фарба на сиве волосе (на всї кольори)	3.00
Масть на прищі, коростi і лишаї	2.00
Геркулес, до скріпленя сил і апетиту	2.00
Крім і мило до гарного лиця	1.25
Успокоюючий бальзам на нерви	2.00
Лік від простуди і інфлюенци	3.00
Бальзам до очищеня зіпсутої крови	3.00
Пігулки від болю голови	2.00
Порошок на пітнїючі ноги	1.00
Лік від гемороїдів	2.00
Масть до катру в носї	1.00
Кроплї до болю зубів	1.00
Лік проти болю в горлї	1.00

Окрім всїх тих ліків, що тут подано, маємо всякі другі ліки против всїх хронічних і задавнених хоріб. За всї наші ліки даємо повну нашу гарантію. Пишіть по катальог.

Хто пришле відразу 10 дол. на ріжні средства, вишлемо ДАРОМ дуже добрий дарунок. Як ви хорі на якунебудь слабість пишіть нам сейчас, а ми вам поможемо. Листи і моні-ордери на гроші належить адресувати до: 147чс—

ST. MICHAEL MEDICINE CO.,
Dept. D.
CARLSTADT, N. J.

ЛИСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

(Продовженне).

Головна Канцелярія Українського Народнього Комітету одержала отсї листи від Українців з Европи для їх рідні або знакомих в Америцї.

ЗАМІТКА. Канцелярія У. Н. Комітету старається вишукати адреси Українців в Америцї для їх кревних і знакомих в старому краю, і навпаки — адреси Українців в старому краю для їх кревних і знакомих в Америцї, аби в той спосіб помогти їм для взаїмного порозуміння по довгій розлуцї.

Канцелярія У. Н. К. робить се через Американсько-Українське бюро в Ню Йорку (American Ukrainian Exchange, Inc.), через переписку і через пресу в старому краю і в Америцї.

Сю роботу буде Канцелярія У. Н. К. продовжати і на будуче, одначе кошти, звязані з веденнєм сього відділу, мають покрити інтересовані особи. Длятого кождий, до кого є лист або картка, присилаючи зголошенне за сим листом або карткою, має рівночасно залучити 50 центів в марках або даймах, почім його лист або картка буде відіслана.

При зголошенню треба також подавати **число листа**, як було подано в газетї.

З ГАЛИЧИНИ:

901. Евген Цурковський, Клебанівка, пошукує Гарасима Комара. Перебував в Бофало. Є лист до него.

902. Осія Крамер, Станиславів, пошукує Сіріля і Сімона Вайсера. Перебували в Еавстон, Тексас. Є лист до них.

903. Марійка Турчинська, Стрий, пошукує Михайла Турчинського, стрия. Є лист.

904. Васпль Турчинський, Стрий, пошукує Василя і Степана Якубовичів. Є лист до кождого.

905. Олена Гусак, Старе Місто, пошукує Ілька Гусака, батька. Перебував в Канадї. Є лист до него.

906. Рузя Гришик, Мельнич, пошукує Степана Гришика, мужа. Перебував в Гестінґс ан Гудсон. Є лист до него.

907. Людвік Дібаль, Радехів, пошукує Арноста і Івана Дібалів. Перебували в Кансас Сіти. Є лист до них.

908. Зофія Лещишин, Львів, пошукує Станислава і Михайла Стоілевичів. Перебували в Філядельфії. Є лист.

909. Данило Олїйник, Лисичинцї, пошукує Параньки Охоцької-Олїйник, сестри. Є лист до неї.

910. Йосиф Івасюк, Коломия, пошукує Івана Івасюка, брата. Перебував в Канадї. Є лист до него.

911. Іван Кізима, Коломия, пошукує Григорія і Петра Кізимів, братів і Івана Ільницького. Є лист до всіх.

912. Йосиф Оліва, Сабанівка, пошукує Андрія Липового, з Тури, пов. Радехів. Є лист до него.

913. Марія Ковальчук, Підгірцї, пошукує Петра Ковальчука, сина. Є лист до него.

914. Анна Лесюк, Кути Старі, пошукує Василя Цікалика. Є лист до него.

915. Феська Незнайко, Красносільцї, пошукує Павла Жонци. Є три листи до него.

916. Андрій Кіндзерський, Жуківцї, пошукує Івана Кіндзерського, сина, і Івана Дячука. Є лист до них.

917. Ілія Гвоздик, Львів, пошукує Володимира Гвоздика або Йосифа Стоязовського. Перебував в Ню Йорку. Є лист до него.

918. Юлія Вінтоняк, Косів, пошукує Міні Вінтоняк, дочки. Перебувала в Пасейку. Є лист до неї.

919. Гриць Бомба, Богданівка, пошукує Степана Бомби, брата. Перебував в Гудсон. Є лист до него.

920. Іван Бонк, Литвинів, пошукує Марії Мазуркевич і Вероніки Бонк, сестер. Є лист до них.

921. Н. Цікалик, Кути Старі, пошукує Василя Цікалика. Є лист до него.

922. Ян Петрика, Перемишль, пошукує Александра Петрика, брата. Перебував в Шікаго і Ню Йорку. Є лист.

З ФРАНЦІЇ:

923. Йосиф Голдман, Гесеранже, пошукує Семена Голдмана, брата, з Антонова, Київщина. Є лист до него.

924. Андрій Марущак, Амейн, пошукує Івана Козубана і Максима Левицького, з Гарасимова, пов. Городенка. Є лист.

З БАВАРІЇ:

925. Юда Воловик, Ерлянґен, пошукує Мехля Унтермана і Давида Воловика, з Глухова, Чернигівщина. Є лист.

926. Грицько Базилик, Рахертінґ, пошукує Каленика Базилика, брата. Є лист.

927. Рувин Бронсель, Байройт, пошукує Янкеля Гохмана і Герша Розенштайна. Перебували в Філядельфії. Є лист.

З ІТАЛІЇ:

928. Петро Якимів, пошукує Ксеньки Кіселик, з Шептоти, пов. Яворів. Перебувала в Шікаго. Є лист.

929. Теодор Брезвін, пошукує Стаха Малеця, вуйка. Є лист до него.

930. Лука Сівінський, пошукує сестри і шваґра з Гладкого, пов. Тернопіль. Є лист до них.

931. Іван Литвин, пошукує шваґра. Є лист до него.

932. Прокіп Гордиця, пошукує Данила, Івана, Юрка і Якима Гордиців, Миколи Тумака і Юрка Максимюка. Є лист до них.

933. Матвій Сандуляк, пошукує Онуфрія Сандуляка, брата. Є лист.

934. Теодор Навізовський, пошукує Василя Христоріза, шваґра, з Ворвулинець, пов. Заліщики. Є лист.

935. Андрій Тишковський, пошукує Теклі Павчук. Є лист до неї.

936. Михайло Біловус, пошукує Федька, Марії і Михайла Біловус, з Завязаних Ляшків, пов. Рудки. Є лист.

937. Василь Білась, пошукує Петра Васишика і Стефана Покуси, з Поріча Лубінського, пов. Городок Ягайлонський. Є лист до них.

938. Григорій Леськів, пошукує Василя Боднара, Григорія Сосуловського, Івана Поповича і Теодора Парнаї, з Бірча, пов. Рудки. Є лист до них.

939. Павло Котеряя, пошукує Янька і Антона Фішерів, братів. Перебували в Канадї. Походять з Гниловодів, пов. Підгайцї. Є лист до них.

З НІМЕЧЧИНИ:

940. Симеон Площинський, Мінхенберг, пошукує Тимофія Томича Волошина, дядя, з Іванкова, Поділле. Є лист до него.

941. Іван Веремійчук, Віртемберг, пошукує Гната А. Веремійчука, брата з Погребова, і Левка І. Веремійчака з Кашперівки, Київщини. Є лист до них.

942. Александер Устяк, Брема, пошукує Филимона Устяка, брата. Перебував в Ню Йорку. Є лист до него.

943. Артим Галашів, Салцведел, пошукує Ілії Федоркового Гіляришка, шваґра з Жесухой, Волинь. Перебував в Канадї. Є лист до него.

944. Павло І. Бевза, Гюшан, пошукує Івана В. Бевзу, Івана Н. Поянова і Теодора Г. Поянова, з Секиринець, Поділле. Є лист до них.

945. Гарасим Клеіяпів, Салцведель, пошукує Осипа і Олекси Ковалів, братів. Перебували в Канадї. Є лист до них.

946. Профірій Л. Чубатенко, Айхштадт, пошукує Грицька Йосиповича Расяка, з Камянки, Київщини. Є лист до него.

947. Грицько К. Вовк, Франкфурт, пошукує Пилипа І. Комаровиці, шваґра, з Вишнева, Волинї. Є лист до него.

948. Яків І. Фурман, Ярштадт, пошукує Антона Йосиповича Фурмана, брата, з Мервина, Київщина. Є лист до него.

949. Терентій Г. Моравчук, Ярштадт, пошукує Харитона Г. Моравчука, брата, з Комарова, Київщина. Є лист до него.

950. Микола Литовченко, Салцведель, пошукує о. Матвія Степашна і о. Микити Кобзарева. Перебували в Канадї. Є листи обом.

951. Ігор Н. Ігельський, Бромберг, пошукує Миколи М. Ігельського, з Ущепів, Чернигівщини. Є лист до него.

952. Яким П. Мирошниченко, Салцведель, пошукує кревних і товаришів з Калинова, Катеринославщина і просить о поміч.

953. Трохим Личманенко, Салцведель, пошукує Савки Кіндратовича Методієнка, з Полівки, Київщина, перебував в Перт Амбою, і Петра Захарченка що перебував в Клівлендї. Є лист до них.

954. Іван М. Самсон, Салцведель, пошукує Івана Кузьмича Головчика, з Клеваня, Волинь. Є лист до него.

955. Хведот Евтихович Коваленко пошукує кревних і знайомих з Студеницї, Волинь і просить о поміч. Є лист.

956. Андрій І. Щербак, Салцведель, пошукує Дмитра Івановича Порубайника, з Папекого, Полтавщина. Є лист до нього.

957. Константин С. Барисюк, пошукує Григорія С. Барисюка, брата, з Охова, Міньска губ. Перебував в Шікаго. Є лист до нього.

958. Василь Половий, Вірн, пошукує Івана Федова, Івана Фаридона і Івана Фурмана з Лісників, пов. Бережани. Є лист до них.

959. Лев Кокош, Лягов, пошукує Іван, Антона і Магдалини Кокошів і Семена Гордейчука. Перебували в Бостонї. Є лист до них.

960. Данило С. Аврамчук, Нойгамер, пошукує Томи Ігнатієвича Кофманюка з Долбунова, Волинї. Є лист до нього.

961. Петро В. Чубарук, Гановер, пошукує Івана Максимовича Поночовного з Криївки, Волинь. Є лист до нього.

962. Ілія Міський, Салцведель, пошукує Петра і Дмитра Чернятюків і Лікандра Івана і Іліту Галчадських, з Ліховцї, Волинь. Перебували в Канадї. Є лист до них.

963. Григорій М. Бубченко, Гамельбург, пошукує сестри Параски, зам. Свободян і її мужа Івана, з Кердана, Київщина. Є лист до них.

964. Іван Пилипюк, Гамбург, пошукує Івана Максимюка, вуйка і Стефана Никифорука, з Джурова, пов. Снятин. Перебували в Канадї і в Америцї. Є листи до обох.

965. Тодор Т. Матвійчук, Салцведель, пошукує Івана і Данила Безкоровайного з Мирутина, Волинь. Перебував в Ню Йорку. Є лист до него.

966. Олекса Кобак, Салцведель, пошукує С. Полупенка, В. Линика, К. Ломолюка, П. Поході, П. Чижука, П. Рипича, А. Тарановича, П. Гаца і М. Лина. Перебували в Ню Йорку. Є лист до них.

967. Олекса Гурик, Дельменгорст, пошукує Василя Гурика, брата, з Тинівки, Київщина. Є лист до него.

З ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ:

968. Ілько Лесюк, пошукує Івана і Михайла Карадаша, з Болинець, пов. Коломия. Перебували в Канадї. Є лист до них.

969. Осип Лисенко, пошукує Миколи Пилипів, вуйка. Є лист йому.

970. Семен Тришак, пошукує Ілька Шевчука, з Дорощівки, пов. Заліщики. Є лист до него.

971. Петро Сановицький, пошукує Семена Сановицького, брата, з Хомишівки, пов. Чортків. Перебував в Канадї. Є лист до нього.

972. Тимко Шевців, пошукує Миколи Шевців, брата, з Скородинець, пов. Чортків. Перебував в Вінніпегу. Є лист до нього.

973. Василь Тимуш, пошукує Теодора Тимуша. Є лист до нього.

974. Михайло Кітлок, пошукує Анни Данилко, з Жулина, пов. Стрий. Є лист до неї.

975. Михайло Бойчук, пошукує Йосифа Бойчука, брата, з Борщева. Є лист до нього.

Кождий, до кого є лист у сьому виказі, нехай подасть свою точну адресу, залучить марки і заадресує:

UKRAINIAN NATIONAL COMMITTEE OF U. S.,
30 E. 7th Street, New York, N. Y.

а лист сей буде висланий.

Канцелярія У. Н. Комітету.

ЗДОРОВЛЄ І ЖОЛУДОК

є се два нероздільні поняття. Без доброго жолудка нема здоровля і навідворот, а в теперішній порі року ослабляється часто жолудок зимними напоями, а на наслідки не треба довго чекати. Аби некорисних наслідків уникнути, зажийте сейчас

PARTOLA

цукорки чистячі кров і жолудок. Коли навіть хтось против жолудка нагрішив, той лікар у виді цукорків знова все направить.

Лікар в виді цукорків ПАРТОЛЯ є найліпшим приятелем мущин, женщин і дітий. В кождій українській хатї повинна бути коробка ПАРТОЛЯ.

ПАРТОЛЯ є рекомендована в великих одно-долярових коробках.

АРТЕКА PARTOSA,
100 SECOND AVE., NEW YORK.

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕНЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

В сій рубриці містимо оголошеня театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь (без довших покликів).

BRIDGEPORT, CONN.

Тов. „Січ", від. 5-тий Січової Організації в Злучених Державах устроює **ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ в суботу дня 8-го мая с. р. в січовій гали під ч. 172 Віллард стр.** Початок точно о годині 6.30 вечер. — Забавовий Комітет доложив всїх заходів, щоби вдоволити П. П. Учасників. Пістарався о першорядну музику, смачні перекуски і добірні напитки. Тож приходіть всї а певно не пожалуєте.
54-55 **Комітет.**

PERTH AMBOY, N. J.

Американські Українські Ветерани устроюють **дня 10. мая с. р. ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ** в Українській Салї під ч. 752 Стейт Стріт. Прийдіть, а певно не пожалуєте. Першорядна музика Вм. Сайбута. Просимо всїх Українців з Перт Амбой, як і з околиці, щоби прийшли як найчисленнійше. — Комітет У. А. В. 55

JERSEY CITY, N. J.

Заходом **Укр. Стрийського Комітету** в Джерзи Сити, Н. Дж., відограється представленне **ДЯЧИХА**, комедія в 4 діях в **недїлю, дня 9-го мая 1920 р.** в гали церковній на розі ул. Сусекс і Грін. Підчас представленя буде пригравати орхестра. Режісер п. Гр. Шустикевич. Дірігент співу: п. Н. Цавінський. Дірігент музики п. Ст. Грушак. Початок точно о годині 7-мій вечер. Вступ: 50 і 35 цнт., для дітий 10 цнт. Дохід призначений на бідних Українців міста Стрия. 53і55

ЗА УКР. СТРИЙСЬКИЙ КОМІТЕТ:
Василь Улицький, предс.,
Ігнатій Данько, секр.,
Андрій Грушак, касієр.

CARTERET, N. J.

Тов. „Запорожська Січ", від. 342

устроює

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 8-го МАЯ 1920 Р.

у ВЛАСНІЙ ГАЛИ,

41 Roosevelt Ave., Carteret, N. J.

Початок о год. 7-мій вечер.

Маємо честь запросити всїх чесних Українців на свою забаву. 54-55

За добру забаву ручить **Комітет.**

ПЕРШИЙ РАЗ! ПЕРШИЙ РАЗ! ПЕРШИЙ РАЗ!

ТОВ. „РУСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ТЕАТР"

— відограє —

В СУБОТУ, ДНЯ 8-ГО МАЯ 1920 РОКУ

в гали Українського Народного Дому, 217 Іст 6. ул. Ню Йорк

ШЕЛЬМЕНКО ДЕНЬЩИК

або ПАН ШПАК.

Комедія на 4 дії Г. Квітки-Основяненка.

По представленню БАЛЬ. **Власна музика.**

Початок о години 8-мій вечером. **Вступ: 1 дол. 75 і 50 центів.**

Черговий режісер **В. Карпович.** Режісер: **Р. Лелпуйс.**

Завідатель Товариства: **С. Ковзелев.** 55

ЖМІЄЧНИК є одним з найліпших домашних лїків і певним средством проти ревматизму, болїв плечий, коленя і болїв грудий. Є помічне на болї голови, на болї суставів у рук і ніг, на легкий параліж карку, болї горла і зубів. **СЕЙ ЛІК Є ВИРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.**

Віднесіть ся до генерального агента, залучаючи 3-центову марку на відповідь. 38ч—

MIKE FEDIW,
8 WASHINGTON AVE.,
HASTING ON HUDSON, N. Y.

ФАРМИ!

Українці на що Вам купувати все молоко, платити великі гроші, коли Ви можете самі продавати його і діставати добрі доходи. За малою вплатою можете купити таку фарму.

1) 124 акри, 75 акр. ораної, 20 акр. доброго ліса і добре пасовиско, добрі будинки, вода в хатї, 12 коров, 4 дволїтні ялівки, 2 коні, 25 кур і всї фармерські машини. Ціна $7000, вплата $1.500.

2) 140 акрів, половина ораної, 25 акр. ліса і пасовиска, середнє уряджене, 6 коров, 3 дволїтні а 3 однорічні ялівки, 1 бугай, 4 телята, 2 коні, 1 безрога, 35 кур, 4 гуси, 6 качок, 12 индиків і всї машини фармерські. Ціна $5000, виплати $2000.

3) 100 акр., половина орної, 30 акр. ліса, само дерево $1500 вартости, добре пасовиско, будинки, 10 коров, 3 ялівки, 1 бугай, 2 коні, кури і индики. Ціна $6000, вплати 2500.

Я є сам фермером і поручаю всім, хто хоче купити фарму, бо вони є добрі і на них можна добре жити. Пишіть по інформації на адресу: 51—56

ALEX DUBINSKY,
R. F. D. 3, Remsen, N. Y.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ

В ЗДОРОВІЙ ОКОЛИЦИ.

№ 1. — 87 акрів, 50 чистого, 37 ліса, дім на 10 кімнат, стайня, пів милї до міста. Ціна $3.300, вплати $1.500.

№ 2. — 150 акрів, 100 чистого, 50 ліса, дім на 11 кімнат, велика стайня. Ціна $3.600, вплати $1.500.

№ 3. — 50 акрів, 30 чистого, 20 ліса, дім на 8 кімнат, стайня. Ціна $1.700, вплати $800.

№ 4. — 160 акрів, 80 чистого, 80 ліса, дім на 10 кімнат, стайня. Ціна $3.400, вплати $1.500.

№ 5. — 35 акрів, 20 чистого, 15 ліса, дім на 9 кімнат, стайня. Ціна $1.600, вплати $900.

№ 6. — 100 акрів, 50 чистого, 50 ліса, дім на 8 кімнат, стайня. Ціна $2.700, вплати $ 1.400.

№ 7. — 87 акрів, 40 чистого, 40 ліса, дім на 8 кімнат, стайня. Ціна $1.700, вплати $1.300.

№ 8. — 80 акрів, 45 чистого, 35 ліса, дім на 9 кімнат, стайня, 2 коні, 5 коров, 4 безроги, 80 курий, вся машинерія і знаряди. Ціна $3.000, вплати $1.600.

№ 9. — 50 акрів, 30 чистого, 20 ліса, дім на 7 кімнат, стайня. Ціна $900.

№ 10. — 60 акрів, 40 чистого, 20 ліса, дім на 10 кімнат, стайня, 2 коні, 4 корови, 4 безроги, 60 курий, машини знаряди. Ціна $3.500, вплати $1.600.

№ 11. — 110 акрів, 60 чистого, 40 ліса, дім на 9 кімнат, стайня. Ціна $1.700, вплати $1.000.

№ 12. — 200 акрів, 50 чистого, 50 ставу, 100 ліса, 4 кемпи, 12 човнів, дім на 18 кімнат, стайня, 3 корови, 50 курий, 1 кінь, машинерія. Ціна $5.500, вплати $2.500.

Хто хоче найти для себе незалежне житте, нехай не крутить собі голови чи має їхати до краю чи дальше в фабриках мордуватися, а нехай сейчас зголоситься на понизші адреси по близші інформації. 55

З подальших сторін звертатись до:

JULIAN KOPEK,
R. F. D. 1, Middle Grove, N. Y.
Saratoga Co.

З околиці Ню Йорку до:

NICOULUS DARNOPUK,
212 E. 25th St., New York City.

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА

має великий склад книжок всякого рода: історії, повісти, оповідания, байки, казки, поезії, співанники, молитвенники, образи патріотичні, релігійні і много инших річий. Пишіть по катальоґ на адресу:

UKRAINSKA KNYHARNIA, 66ч
168 E. 4th Street, New York, N. Y.

R. J. GLICK АГЕНТ АСЕКУРАЦІЙНИЙ ВІД ОГНЯ

Офіс находить ся в
WILLIAM McCONNEL BUILDING
SHAMOKIN, PA.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ.

Учіть ся **АКУШЕРІЇ** в нашій школі або в своїй хатї під нашою диреквією старанна, цїлковита і скора наука; приймаєсь кождого часу. По укінченю видаємо **ДИПЛЬОМ**. Адресувати: **International School of Midwifery, Inc., Dr. S. Deutsch, Pres., 229 E. 14th St., New York City. Телефон: Stuyvesant 933**

В СУСІДСТВІ ФАРМА ДО ПРОДАЖИ.

143 акри землї, з того 25 акрів доброго ліса, нові будинки, дім на 14 кімнат, будинки самі вартости $7000, 2 молоді коні, 9 коров, 6 телят, 2 поросні льохи, 1 кабан, 150 курок, всі машини потрібні до фармерки, великий сад, 58 аблінок, груші, сливи, пічеси, черешні, 3 пні пчіл, всі річи в гавзї, 80 цукрових дерев і виноград. Ціна за всьо $8000.00, половина готівки, решта на малі сплати на 9 літ. Фарма мусить бути продана в короткім часі. Причина продажи—брак здоровля. Маю до продажи також много инших фарм, добрих і дешевих. Голоситись до: **JOHN SAFRAN, R. F. D. No. 1, Owego, N. Y.** 53-62

ЧИ НЕ ВІДДАЛИ БИ ВИ ВСЕГО ЗА ЗДОРОВЛЄ

Можете його осягнути, перестерігаючи прав природи.

Старайтеся удержати жолудок, кишки і печінки в найліпшім порядку а рідко коли будете нездорові. Дбайте добре на сі органи внурішні. Коли лише зауважаєте найменшу прояву неправильности якоїсь, ужийте сейчас світової слави „КАЛЬВАРІЙСЬКЕ" Вино Лічниче. Безуслівно конечним є сей лік для удержання Вашого тіла в добрім здоровлю. — „КАЛЬВАРІЙСЬКЕ" Вино Лічниче утривалює нормальний стан здоровля, серед якого органи внутрішні виконують свою працю реґулярно і докладно. Нема майже ліку, котрий би міг ліпше скріпити здоровле взагалі. Ціна фляшки $1.50 і 6 цнт. податок. Памятайте, що ми звертаємо гроші всім, хто докаже що наше КАЛЬВАРІЙСЬКЕ Вино Лічниче не є таке як його описуємо. До набуття у всіх аптиках, у наших агентів або прямо у витворців: **D. Wroblewski Co.**, одинокий фабрикант, 196 E. 4th St., M-1, New York, N. Y.

ЧИ ВИ Є НЕДУЖІ?

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО І КРОВ Є ЖИТЄМ ДЛЯ ЧОЛОВІКА?

Удержуйте Вашу кров чисто, вільно від всяких зарazків під недуги. Не є Ви недужі, а ледви в силі робите кождого дня. Пощо терпіти і попадати в гірше? Других вилічено, а чомуж Ви не моглиб?

Коли Ви терпите на яку новоповсталу а довготреваючу і упірчиву недугу і потребуєте помочи специялїста, **прийдїть до мене без проволоки, а те що я зробив для других, зроблю і для Вас.**

ДОВОДЖУ ДО УСПІХУ

скоро, тривало і за малу нагороду, без віякої перерви у Вашім занятю. Мої офіси находились через довгі роки в тімсамім будинку, і мене знають як осторожного, ревного і успішного специялїста. Одна візита в моїм офісі і точна екзамінація упевнить Вас, що я зверну Вас на дорогу яка веде до здоровля. 52—

КОЛИ ВИ ТЕРПИТЕ

нервовий розстрій, завороти, ослаблене, кровні і скірні недуги, мамчить ся Вам в очах, слаба память, слабі і непевні нерви, безсенність, болї в карку і крижах, ревматизм і безвладність у вязах, слабість ґеркз, желудка і недомаганя кишок, болї невральгічні, горячку на язиці і заліз. **ТОДІ НАВІДАЙТЕСЬ ДО МЕНЕ.**

Порада зовсім **ДАРОМ.** Прийдїть нинї. Не відкладайте

ПРИМІНЮВАНЄ ЕЛЕКТРИКИ. ЗАШКІРНІ ВСТРИКУВАНЯ І ІНГАЛЯЦІЙНІ МЕТОДИ УПЕВНЯТЬ ВАС ПРО УСПІШНІ ВИСЛІДИ ЛІЧЕНЯ.

Dr. HANNON, Specialist 146 EAST 14th STREET, NEW YORK, N. Y. напроти Tammany Hall,

Години офісові: Денно від 9. рано до 4. попол. — Вечір: 6. до 8. В недїлї і признані сьвята: від 10. до 2. в полудне лише.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошення женитьби не приймаєсь. — За одно поміщенне платиться 10 центів за стрічку (5 слів), два і більше поміщень 7½ цента за стрічку від кождого поміщения. Після сих цін на дворазове оголошенне з 6 стрічок належить присилати $1.00. Оголошення продажи фарм приймається лише такі, коли в них є подана сама річ яка є на продаж, інвентар, запаси, положенне і ціна. Рішучо не приймаєсь оголощень з всякими дивовижними описами, висловлюванне надмірної прихильности для костумера і напади на других продавців.

Не належиться ждати відповідий на листи в справі оголошень, подаваних на адресу „Свободи", бо на такі листи адміністрація не відповідає, але передає їх сторонам, які подали оголошенне. Від сторін належить сподіватися відповіди.

ДО КРАЮ! Хто хоче працювати на корабли кілька годин денно при легкім занятю, нехай звернеться до: **GREENWICH LABOR AGENCY, 129 Greenwich St., New York.**

ПОШУКУЮ ЖЕНЩИНИ, якаб занялась домом і трома дітьми. Діти в віці від 3 до 9 літ. Прошу голоситись межи 6. а 8. год. вечером до: ІЛЬКО СОКОЛЮК, 626 East 5th St., New York, N. Y. (Ground floor, back). 51-56

Пошукую **НАСТУНЮ РАК**, дочку Петра Рака, з села Дунаю, пов. Перемишляни, замужна за Григ. Ковердовичем. Лишила мене 19. цвітня 1920 р. через чужі намови. Хтоби о ній знав, де вона перебуває або її докладну адресу, то прошу доручити мені а дістане $75.00 нагороди згори. Або ти, моя жінко, зголосися сама, де ти є або подай мені свою адресу до 14 день, а коли ні, то я всьо продам і поїду далі, то будеш бачила чи тобі вийде на добре. Моя адреса: HARRY KOWERDOWICZ, 225 E. 121st St., New York City. 53-55

Пошукую **АНДРІЯ ПРИСЯЖНЮКА** зі Слобідки, пов. Товмач, Гал. З причини мого виїзду до краю, хотівбим з ним бачитись перед виїздом. Прошу зголоситись до: WASYL NAZARUK, 340 — 15th Ave., Newark, N. J. 55-56

Пошукую свого шваґра, котрий перебував в Канаді через 5 літ, а не дає о собі знати. Глядає за ним його жінка, з села Тумер, пов. Станиславів, Гал. Його послідна адреса була Jakiw Pyiypiak, P. O. Gimli, Man., Canada. Хто би о нім знав або він сам, зволить зголоситися до: KONRAD CHOMIAK, Box 856, Perry, N. Y. 53-55

Пошукую своїх родичів **МАКСИМА і КСЕНЬКИ ЧЕПІЛЬ** і своїх братів **ІВАНА І МИХАЙЛА ЧЕПІЛЬ**, з села Вербова, пов. Бережани, Гал. Вони перебувають в Парані, Бразилія. Хтоби про них знав, а подасть їх адресу, дістане $5.00 нагороди. Або вони самі зволять зголоситись на адресу: ANNA CHEPIL, 6 Awdrey Street, Providence, R. I., U. S. A. 55-57

Пошукую в дуже важній справі свого брата **ДМИТРА СКОРОПАДУ**, родом з Галича, Гал. Два роки тому перебував в Клівленд, Огайо. Хтоби о нім знав або він сам, прошу зголоситись до: M. Skoropada, 430 Martin St., Detroit, Mich. 54-55

Пошукую свою стриєчну сестру **ПАРАНЬКУ ДАНИЛИШИН**, з Оттинії, повіт Товмач, Галичина. Хтоби о ній знав, або ти сама сестро зголосися, бо прийшов дуже важний лист з краю. АНЕЛЯ САРАХМАН, 24 Lamphan Ct., Woonsocket, R. I. 55-56

Пошукую своїх братів **ІЛЬКА І ЛЕСЯ ЯРОСТОВСЬКИХ.** Маю лист з краю, в котрім наша родина благає о поміч. Хтоби о них знав або вони самі зволять зголоситись до: **WASKO YAROSTOWSKI, 504 Central Avenue, Johnstown, Pa.** 55-56

Пошукую свою сестру **ВАНДУ ШАХТЕЙ**, вдову по Полутраници, родом з Коломиї, Гал. Хтоби о ній знав або вона сама, зволить зголоситися до: В. ШАХТЕЙ, c/o A. Gallion, 685—8th Ave., New York, N. Y. 52-55

ПОШУКУЮ трох досвідчених робітників до чищення вікон. Платня $40 на тиждень, робота стала на однім місци в великім будинку. Голоситись до: P. MARCZUK, 513 E. 6th Street 3rd floor front, New York City. 52-5

Пошукую своєї тов. **КАТЕРИНИ ПЕТРИШИН** з села Мілятин, коло Судової Вишні, пов. Городок. Зволить зголоситись до: ANNE MACIYOWSKA, 1720 Dorchester Road, Brooklyn, N. Y. 55

Обізнаний як найлучше **З ФАРМЕРСЬКОЮ РОБОТОЮ**, жонатий, пошукує отсею дорогою місця на фармі сейчас в Українців. Українці фармери бажаючі дістати добру поміч, зволять удатись листовно на адресу: NICHOLAS PUK, 845 Beck St., Bronx, New York City. 55-57

Українська гр.-кат. парохія в Akron, O., **пошукує ДЯКОУЧИТЕЛЯ.** Посада сейчас до обняття. Писменні зголошення з поданнем условий слати до: ГР.-КАТ. УРЯДУ ПАРОХ. 185 Abel St., Akron, O. 55-57

У ВАЖНІЙ СПРАВІ нехай зголосяться листовно краяни з сіл Стрільбичі, Стара Ропа, Хирів, Турічо, Топільниця і Ясиниця, повіт Старий Самбір, на адресу: A. SCHNEIDER, c/o Gehri Bros., 1536 Second Ave., New York, N. Y. 55-56

МІЛЬКА ДУРАНИК або її брат з Бейон, Н. Дж., нехай зголоситься по свій куфер до: GEO. PIATKOWSKY, 132 So. Park St., Elizabethport, N. J. 55

ТЕОДОР ХОПТЯК, професор музики в Долині (Галичина) хоче знати, де тепер перебуває п. **ГОЛОВИЧ.** Голоситись на адресу: Mr. Gregory Fediw, 321 St. Paul's Ave., Jersey City, N. J. 54-55

Хто в останних часах дістав ошуканий чоловіком, котрий мав штучну машину і їздив по ріжних місцевостях обдурюючи людей, нехай зголосить ся до мене або сюди прийде, щоби розпізнати сего ошуканця, котрий тут виставно жиє і чванить ся своїм злочином. Голоситись до мене: PETER CHMELKO, 85 Liberty St., Ansonia, Conn. 51-57

Потреба **ЖЕНЩИНИ** до миття начиння в ресторанті. Голоситись до: Grand Hotel, 68 Montgomery Street, Jersey City, N. J. 54-55

ВИНАХІДНИКИ! Маєте патенти так американські як і чужокраєві на продаж, а хочете за них дістати добрі гроші, то пишіть по подрібні інформації, залучаючи 16-центову марку і копію патенту. — K. KRACH, Gen. Del., Springfield, Mass. 54-59

ЩОСЬ ДУЖЕ цікавого для кавалерів і вдівців. Пишіть, залучаючи 2-центову марку на адресу: ROYAL SALES CO., Station O, New York City. 25—

ПОТРЕБА агента до поплатного заступництва за сталу платню і комісоне. Голоситись до: WRIGHT BEATTIE & CO., 175—5th Ave., Room 811, New York, N. Y. 44-57

До винайму **4 КІМНАТИ**, першої кляси. Голоситись по 5-тій год. веч. під ч. 133 Cattage St., Auburn, N. Y. 55

Пошукую свого брата **ІВАНА ЗАНОВЯКА** з села Рихвалка, пов. Горлиці, Гал. Хтоби о нім знав або він сам зволить зголоситись до: **ANASTAZIA & MILANA YADLOWSKY, 190 Washington St., Jersey City, N. J.** 55-58

АДВОКАТ O. H. DROEGE

49 E. 7TH ST., NEW YORK

Уділяє дармо поради в всіх справах судових що дня від 4. до 8. години вечером, в неділі від 10. до 1. пополудни. 43—

НА ПРОДАЖ два доми деревляні на однім лоті 25x100, один 2 а другий на 1 родини. Ціна $5000.00; морґеч $2000.00, готівкою $3000.00. Голоситись до: **C. M. MARKSTEIN, 215 Lincoln St., Jersey City, N. J. Tel. 3170 Webster.** 53-55

ШКОЛА МУЗИКИ на всяких інструментах відбувається кождої суботи від 4-ої години до 9-ої вечер. Прийдіть і запишіться до льокалю Т-ВА ПОМОРЯНИ, 423 E. 9th St., New York City. 52ч—

ХТО МАЄ ЗАМІР

спровадити знакомих або родину з краю до Америки а жадає інформацій в тій справі, хай зголоситься до: 43—

LAW OFFICE,
19 E. 7th Street, New York City.

НОВИНКИ.

Страйк у Ню Бедфорді.

В місцевости Ню Бедфорд, Масс., минувшого понеділка (3. с. м.) вийшло на страйк около 20.000 робітників, які працювали в 37-мох ткальних, виробляючих бавовняне плаття.

Гураган в Оклягомі.

На північ від місцевости Челсі, Оклягома, лютилася в неділю (2. с. м.) перед вечером страшна буря, яка позбавила життя кілька осіб, а поранила кільканайцять. Матеріяльні шкоди ще доси не обчислені. Вихор повивертав телеграфічні стовпи, через що перервалася телеграфічна й телефонічна комунікація з навіщеними гураганом околицями. Один чоловік, Валтер Сутерленд, і вісім його приятелів їхали на одним возі і побачили надходячу здалека бурю. Вони посхакували швидко з воза і скрилися в придорожнім рові, а Сутерленд привязав коні до телефонічного стовпа. Вихор перелетів понад їх головами, не заподіявши їм жадної шкоди, але коні з возом забрав з собою.

Найновійші вісти доносять, що недільний гураган в Оклягомі знищив цілковито село Пегс, у якім було 250 жителів. Окрім трох хат вихор повивертав горі корінем всі сільські будинки, підчас чого згинуло богато людий. Значні шкоди потерпіли й инші місцевости, які лежали на дорозі шалючого циклону. Загальні жертви сеї катастрофи представляють ся так: 51 осіб убитих, 7 пропавших і понад 1.400 покалічених.

З Департаменту Реконструкцій.

Конгрес: Сенатор Франс (републиканин) домагаєся в сенаті амнестії для політичних вязнів, котрі сидять в тюрмах Злучених Держав. — Дня 23. цвітня переслано президентови Вілсонови до затвердження перейшовший в конгресі законопроект в справі 50-долярової місячної платні тим воєнним ветеранам, котрі воювали підчас мексиканської і цивільної війни.

Департамент Рільництва: Секретар Мередіт, промовляючи на конвенції торговельної палати Злучених Держав дня 28. цвітня, сказав: „Загально принятим є факт, що розвиток торговлі і промислу є тісно звязаний і залежний від стану й розвитку рільництва в нашім краю. Рільництво не може розвиватись і відповідати вимогам життя без кооперації промислу та розумного ведення загальної й поодинокої господарки. Для добра і розвитку нашого краю й народу треба спільного порозуміння і кооперації всього нашого промислу".

Економіка: Бувший голова воєнної індустріяльної ради, Бернард М. Барух, взиває сенат Злучених Держав, аби правительство взяло контролю над всею американською індустрією, а тим способом зменьшились непотрібні видатки, урегулюється продукцію і зменьшиться загально панучу дорожню.

Департамент Торговлі: Рада директорів торговельної палати Злучених Держав назначила 28. цвітня торговельну комісію до Европи, котра має постаратись о відновлене товарообміну Злучених Держав з Росією.

Ціла родина вимордувана.

На фармі Якова Вольфа, три милі від Тортл Лейк, Норт Дакота, відкрито страшний злочинний учинок. Ціла родина, крім 8-місячної дівчинки, зістала заморндована. Помордовані є слідуючі: фармер Вольф, його жінка і пятеро дітий. Сліди показують, що морду доконано в кухни сокирою. Трупи матери, трох доньок і наємного хлопця злочинна рука повкидала в пивницю, а знова трупи батька й двох доньок занесено до стайні і прикрито сіном. Вольф мав 45 літ і був поважаний своїми сусідами. Хто доконав сього страшного злочину, до сего часу ніхто не знає.

Апель до американського жіноцтва, щоби перестало курити.

Др. Г. С. Комінгс, лікарський дорадник американського правительства, видав відозву до жіноцтва, щоби оно заперестало куреннє цигаретів.

Урядовими звітами є доказано, що курення цигаретів збільшилось в Злучених Державах за минувший рік о 47 процент. Курення для женщин є тим шкідливе, що спричинює нервовість і несоння (безсонність).

З того, що жіноцтво так налогово береться до курення, потерпить ціла нація, а тим більше потерпить, чим більше налогових курців буде серед жіноцтва; а налоговість серед них дуже скоро вкорінюється.

Курення для женщин є багато шкідливійше ніж для мущин. Нервова система в женщини є більше розвинена ніж у мущини, а тимсамим і більше вразлива.

Дівчина купила на ліцитації любовні листи.

В нюйорськім бюрі для продажі річний пакунків по пропавших і померших моряках з американської флоти явилася також 17-літна Гортензія Смитсон з Пасейку, Н. Дж. Коли вже спродано богато річий на ліцитації, дівчина завзялася купити валізку і добила ціни за $9.75. Діставши валізку, вона витягнула з неї жмут листів, а валізку кинула на підлогу. „Я писала кождісінький лист, що отут маю" — сказала вона. — „Але не скажу, до кого я їх писала; знаю лише, що той чоловік покинув службу і десь заподівся".

Предсказує переворот в життю на фармах.

Проф. манітобського університету, І. Н. Дорсей, винайшовши спосіб лекшого передавання електричної енергії з головних дротів, каже, що його винахід зробить дуже великий переворот в фармерськім життю. Він каже, що за посередництвом його винаходу можна буде тягнути електричну енергію з головних дротів на 50 миль по обох їх сторонах, себто на простір 100 миль наширшки, богато таншим коштом ніж дотепер. Подробиць свого винаходу він не подає по тій причині, що винахід сей є в процесі опатентовання. Дальше він заявляє, що за помочію сього винаходу можна буде побільшити видатність збіжа о 25 процент.

Думають змусити дощ падати.

Спричинити падання дощу стає науковою можливостю. Капітан Е. С. Бретт, секретар „МекКолл Аероплейн Ко." оголошує, що кап. МкКолл буде старатися спричинити дощ в кальгарськім (Канада) окрузі, коли сього буде треба.

Британський лікар радить, як лічити серцеву недугу.

Велику увагу, каже лондонська газета „Дейли Мейл", звернув на себе др. В. Емпот слідуючою заявою в парляменті: „Ми вже віднайшли спосіб, як пізнавати, що то є серцева недуга, а се певно наведе нас на певний спосіб, як лічити її. Та покищо наша порада що до лічення „биття серця" була би така: Коли циркулярія крови є слаба, треба через зміну композиції крови, за помочию хемічних солий, направити її і тим способом біючеся серце змінити та заставити працювати регулярно і сильно. А той імпульс, що натискає на слабе серце і, так сказатиб, розбиває його, треба лічити за помочию електричних струй".

Отсі відкриття, каже „Дейли Мейл", щодо способів лічення серцевої недуги принесуть медичний світ над берег цілковитої революції і принесуть богато змін на поли медицини. Є вони овочем невтомимих дослідів д-ра Т. Левіса, з шпитальної колегії в Лондоні.

Платня шкільних директорів у Манітобі.

Директори шкіл на кольоніях в Манітобі (Канада) будуть діставати висшу від дотеперішньої платню. Їх найнизша платня буде $1.600, а найвисша $2.850 на рік. Скаля платні залежати-ме від скількости кляс у школі і від скількости років професії.

Невдоволене канадійських консервативістів.

Вініпеґські консервативісти на своїм недавнім мітінгу, обговорюючи свою плятформу, виявили своє велике невдоволенне на теперішнє ліберальне правительство в Манітобі за те, що воно утворило пять чисто українських виборчих округів. Сей факт повинні українські виборці в Манітобі добре запамятати.

Пенсія для державних урядників у Канаді.

Онтерійське правительство має небавом ухвалити законопроект, на підставі якого всі державні урядники, що працювали для краю через 30 літ, і ті, що дожили 70 року життя, будуть діставати пенсію около $2.000 річно.

Справедливе рішенне.

Канадійський уряд заскаржив одного канадійського Француза за те, що він не налїпив воєнно-податкової марки на пачку тютюну. Обжалуваний боронився тим, що він, не розуміючи по англійськи, не міг застосуватися до закона, котрий був проголошений лише в англійській мові, тоді коли французька мова є рівноправною з англійською в урядових кругах. Судія, признавши рацію обороні, увільнив від кари обжалуваного.

Прогібіція також і для собак.

„Високий Суде! Напиток, який найдено в моїй кишені, мав служити до натирання ніг моєї хорої собаки". Сі слова сказав Патрик Реллі в Сан Франціско, коли його поставлено перед федеральним судією Радкіном.

„Дуже дивно, що в нинішну пору для собак потрібно алькоголю" — відповів судія. — „З чого складається ся мішанина?"

Обжалуваний відповів, що се мішанина горівки, джину і алькоголю. Федеральні агенти заявили, що аналіза виказала, що там є 105 степенів алькоголю.

„Чи ви згодилибся покуштувати сего напитку?" — запитав судія агента.

„За ніщо в світі!" — сей заявив. — „Він дійсно тільки добрий для собаки" — додав федеральний інспектор.

„То нехай і ваші собаки також знають, що то прогібіція" — сказав судія, а звернувшися до підсудимого додав: „А вас се буде коштувати 25 долярів".

Цікавий винахід.

У Вініпеґу (Канада) закінчилася виставa домашнього дробу. Одною з найцікавійших річий був винахід, за помочию якого можна пізнати, чи з яйця виклюється курочка чи когутик. Коли з яйця має вилізти когутик, то сей інструмент, як його тримається над яйцем, буде описувати колісце. Колиж з яйця має вилізти курочка, то сей інструмент буде поруштися то взад то вперед. Як що яйце є цілком без зародка, то тоді сей інструмент цілком не порушається. Цікаво примітити є те, що він таксамо захоувється, коли його тримається над головою людини. Над головою женщини він гойдається, а над головою мущини описує колісце.

Радить газовими кулями убивати саранчу.

Щоби винищити вільних коників, радить п. Голд, посол до канадійського парляменту з Асінбоя округа, уживати газу такого, якого уживали на війні і в тойсам спосіб. При сприяючім подуві вітру треба устелити землю газом, котрий убе не тільки коників, але й богато сусликів. Подеві дикі кури, Голд вірить, витримають таку операцію.

Високі обцаси є дуже шкідливим.

Панна Една Лов з Шікаго, яку запросила учительська організація, щоби вона дала виклад на річній учительській конвенції, яка недавно відбувалася в тім місті, сказала, що високі обцаси, в яких теперішні жінки так люблються, дуже уємно впливають на енергію, фігуру, нерви і особистий магнетизм женщини. Виклад сей 800 присутних учительок повитали грімкими оплесками.